

'Pəlu'a "bəgə" a'po cəgəbə' a 'WLƏMUKƏMU -jeyi

Wludie po'a nyu "bəgə -nəə'sə -naagi 'li.

'Wləmukəmə 'ma-a Zezii'a nyu, 'cənni 'cəb' cəb' ti ɔ 'ke 'le ə gbo mu, ɔ-ɔ 'za-a -kaa 'mu. 'Bho 'ɛ lemu, lbhv -Lago "nyi 'c, 'le, nyu-ə -se'a-a 'Zuifv, ɔ-ɔ zu 'u Zezii'a "dızıgi -bodı 'mu, 'cənni ɔ-ɔ za'a 'mu -lrəə. Le ɔ-ɔ tri'a -jies "kpiti, 'innes 'mo-o, nyɔ "o nyɔ-ɔ de'a -Lago "gwli, 'inno 'pvn'o 'bho 'ɔ "yigbeyi. ɛ-be 'ɔ "gwlidəə 'mne'sə "se'sə dı ɔ 'pvn'o, 'le 'ɔ nyetu-u 'bhle'e 'mutikukue, 'le, kpli-i nu'a -Lago 'tu, ɔ 'ke i nu.

'Yewlu

I 'Inmɔ 'Pəlu 'ma-a *Zezii *Kliisi'a lbhvnuyi, abu -yu 'ma-a 'ɔ nyu -lrəə -v -ni'a *'Wləmu, 'inmɔ po'o amu "bəgə -jeyi. -Lago'ɔ 'bhuo-o 'la'a 'inmu 'le nyu'a "klumu 'in 'ke 'ɔ -dalbhoyi "du, 'cənni -za'a 'bho 'inmu 'le 'in 'ke 'ɔ "dızıgi kpa.

II I-bi "dızıgi 'mnı, -Lago -zi -ni'e-e 'ɔ wlu'a 'mutizamu 'mu -bənyi 'le vñ 'ye i 'ɔ "bəgə 'li 'cnı. III -ɛ -ke dı i-bi "dızıgi -ni -ze'sə 'mu a, 'innes 'mo-o 'ɔ "yu Zezii Kliisi'a dı. 'ɔ "yu 'mnc ɔ, ɔ 'mo-o nyunyɔ "yu 'le ɔ "si'e 'bho ɔ "du'o Daviidı'a "nayu. IV 'Le, -ka ɔ "du'a -Lago'ɔ "yu, ɔ *'saa'a li 'le ɔ 'ye 'ɔ 'c wɔnkuue "nyi a, -da -Lago -zɔ 'c glu 'le 'memu'a "klumu 'le ɔ 'ye'a ti-nı -lrəə ε, 'bho-o 'ɔ wɔnkuue 'yri'a 'bı 'wlu -ni'o. ɔ-bɔ Zezii Kliisi

'mn̩c, 'innc 'mo-o -a'ba -kɔyi, **V** -ɔ nu'o 'inmu - zɛge "lruli, -ɔ lbho'o 'inmu, 'le, nyu'a kle-ɛ -se'a-a *Zuifu, 'in 'ke v 'ɔ "d̩i -bodi 'mu-za 'le vñ 'ke ɔ "gwlid̩e 'le vñ 'ke ɔ 'bho "du. -Bho ε -ni -kaa a, 'le 'ɔ 'nyñi 'ke "yi'bhe. **V** A-bv Zezii Kliisi 'la'a 'le 'Wləmukəmu'a "klumu a, v-bv nyu-v de 'ɔ "gwli, a-bv -ni'e 'wa "klumu -lreεε.

VII A-bv nyu'a kle -ke d̩i -Lago -kma'a, 'le ɔ 'la'a a 'ke 'ɔ nyu "du, -v -ni'a 'le 'Wləmugwlo 'mu, a-bv 'in-i po'o "bɔgv -jeyi. -A'ba -tita -Lago -ke -a'ba -Koyi Zezii Kliisi -ni 'sɔn -wvnna amu "niti 'le vñ 'ke amu -pɔlv'a bhlubhlua "nyi!

*'Pɔlv 'ybha-o'o ɔ -ke Zezii'a nyu-v -ni'a 'le
'Wləmu 'ke 'yiyε*

VIII A -gblee, -antanyi, 'in-i 'po-o -Lago 'sεε a'ba d̩i 'wee 'le *Zezii *Kliisi'a 'nyñi 'mu, -ekedimaa, 'kpa a ku'a "yi 'bho a'ba -Lago'ɔ -jeyi, 'ya 'nyñi -wa'a-a 'bhlikp̩i 'wee 'kpi ti. **IX** -Lago -ke lbhv 'in-i nu'a 'an -pɔlv'a kle ti 'le 'in-i za'a 'ɔ "yu'a "dizig̩i 'mu a, -bho 'in -ka a'ba d̩i ɔ *wɔn gbo-o po, -ka 'an 'mate'a amu gbo -ziaka, ɔ yibo ni-o'o. A'ba 'nyñi'a bɔ 'le 'an -Lago'ɔ wɔngbopowlu 'li "kɔmu. **X** Lε-ɛ 'bhle'a 'nyñi -ɛ -ke d̩i 'in-i po 'ɔ wɔn gbo, 'inne 'mo-o 'ɔ 'gwlv 'ke 'wɔn 'le ɔ 'ke 'inmu "yiti"tayi 'le 'w̩i -lreεε 'li 'in 'ke 'le amu gbo yi 'le 'in -ke a 'ke 'yiyε. **XI** A'ba 'tu-v 'lbha'a 'inmu -ɛ tenyi. 'ɛ d̩i 'in 'bɔ'ɔ ti 'in 'ke 'le a gbo yi 'in -ke a 'ke 'yiyε, 'le, 'mutikukue *-Lago'ɔ Lisaazuzu "nyi'a 'inmu a, a 'ke ε 'ye -lreεε 'le ε 'ke amu 'kpi 'mu po. **XII** 'Bho 'ɛ lemu a, 'in 'bɔ-ɔ ti -a 'ke 'kpa "yipopo. A'ba -Lago'ɔ "gwlid̩eε 'ke 'inmu 'kpa

"yi po 'le 'an -Lago'c "gwlideε 'ke amu 'kpa "yi po.

XIII 'An 'lotu'a "nynuu-a, -ka 'in-i na'a 'le a gbo'a yiyyidı -tco ti 'le 'an 'ye'a "yifloε, 'in 'ybha-o'o 'le a 'ke 'na yibo. Lε-ε -ke dı 'in 'bɔ'c ti 'in 'ke 'le a gbo yi, 'inne 'mo-o, -ka 'in-i za'a Zezii'a "dı 'le 'bhlıkpı -lrıı "kpitı 'le nyu de 'ı "gwli uı 'wɔɔn 'nı a, 'ka-a 'in 'ybha'o 'in 'ke i amu -bodi 'mu-za -lrεε. -Bho ε -nı -kaa, "lemnıı -Lago'c wlu -see 'plıı 'kpa yi, ε-ε 'ye-e lbhu -nu -mu 'le a'ba "klumu -lrεε 'le 'in 'ke ε 'ye legbe. **XIV** A 'ye li-ɔ, ε -se a'ba "se 'in 'ke -Lago'c dı -bodımu-za -ko, nyu 'wee mo'o: Gleki o, nyu-ıı -se'a-a Gleki o, leyriyibomu o, nyu-ıı -se'a-a leyriyibomu o, 'innyu 'in 'ke Zezii'a "dızıgi gbokpa. Lε-ε "sri'a 'innyu "yi 'in 'ka nu a, 'innye 'ka-a! **XV** 'E dı, a-bu -nı'a 'le *'Wləmu a, 'an -polu 'wla'a amu "yiti 'in 'ke 'le a gbo yi 'le 'in 'ke amu Zezii'a "dızıgi -bodi 'mu-za -lrεε.

"Dızıgi -ke wɔnkuε -na'o

XVI A 'ye li-ɔ, -bho 'in -ka Zezii'a "dızıgi 'mu-za, 'in -ce'ε-ε "yrili, 'ya dın'a 'lbha 'innyu, -ekedımaa, -Lago'c wɔnkuε -nı'e-e 'le ε 'mu. ε -nı'a 'tɔ -kaa 'mu a, nyɔ"o nyɔ-ɔ de'a Zezii "gwli, ε-ε 'puun no-o'o. 'Zuifu "we ε 'wluu'o "yi -tanyı, 'le, nyu-ıı -se'a-a *'Zuifu, ε 'ye u -ye -lrεε. **XVII** A -gblee, -ka -Lago nu'a 'le nyɔ 'ke "yisreeyi "du 'bho 'c "yigbeyi a, 'le i-bı "dızıgi 'mnı 'li 'ε "yri'a 'bı 'wlu-o'o nyunu -bodi. Nyɔ-ɔ de'a ɔ-bɔ -Lago "gwli, 'innyu "du'o "yisreeyi 'bho 'c "yigbeyi, 'le 'c "yisreεε nu 'c 'lbhu 'mu 'le 'c -Lago'c "gwlideε-ε 'kpa'a "kpi -zco. Wlu-u 'cnı-ε'ε 'le -Lago'c "bɔgu

'li, 'ka-a ε 'le'o; ε na: Nyɔ -yɔ de'a -Lago "gwli a, 'inni "du'o "yisrεeyi 'bho 'ɔ "yigbeyi, 'inni 'ye'e tinιεzεgε.

Nyu'a kle-ε 'mo-o "nyinynidi'a nυmυ

XVIII-XIX 1 -nι'a -kaa 'mυ a, dι nyυ 'ka yibo 'bho -Lago'ɔ damυ, 1 -nι'e-e gbaa! 'ɔ "bhuo-o tbhι 'i nyunu "yri 'le nyυ'a ple -Lago. Dι υn nu'a se "yrili-nmɔ. 'Wa "nyinynidi -ke 'wa "nyinynikpli υn nu'a 'le υn se'a 'bhεε υn 'ke "yisrεemu "du 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi a, 'inni "du'o υn -bonyunu -tanie bhu 'mυ 'le υn se -ziadι yibo. 'Ε dι, -Lago'ɔ 'ce ɔ -po'a nyunu kwa, ε 'wlu-o 'le yaku 'li 'le 'ε "yri 'ye "piemu 'kpa. XX -Ziadι mo'o. -ε -sɔ'ɔ 'bho 'kmυ'a tiyinamu 'le ε 'ye'a -zian "kpi bhla a, -Lago nyɔ'ɔ 'ye'a li a, li 'wee ɔ -ya'a ti-e, 'ɔ wɔnkuε-ε se'a "tiinamu 'bhle-ε 'le -ka ɔ nιnι'a 'muti, nyɔ 'bhεε'ɔ ɔ 'ke 1 li'ye 'le 'ɔ nιnυdι 'mυ 'le ɔ 'ke 1 -tɔɔ "kpi ti-na. 'Ya 'wee'a dι nyɔ -yɔ -ke 'de 'ka 'bho 'wlu -ɔ 'ka 'gi 'bhle, ɔ se -nι.

XXI -Ka -Lago -nι'a ti υn yibo nι-o'o "yribhuo 'muti 'le 'wa 'bhεε 'ɔ 'nymι "yi, 'wa po ɔ 'sεε -lrεε. 'Wa -naagι'a kle "bhiti'e-e 'le bhebheli gbo. 'Ε dι υn se -Lago'ɔ 'gwlυdι yibo 'le 'wa -pɔlυ -kpe'o -bliblibli. XXII Un-υ 'la-a 'wa "bhi li'a yibomυ, 'le, -ka υn "du'a -nιanιanyυ 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi, υn se 1 yibo. XXIII "Kɔgwlelagο -ke 'nymι 'bhε'ε "yi, 'wa bvbɔ nɔ. Nyunuɔ'ɔ -kvtalι, 'inni υn -ybhe'ε 'mυ, 'inni υn-υ bvbɔ'o. 'Wa li 'mnι, -ka 1 -nι'a, 'ka 'ka-a: nyunuɔ 'ma-a 'mεyi, υn -ba'a-a 'ɔ gvgɔbolι -e nmi-e nιkpi -ke -yi na nι'a 'bεtε, 'ya gvgɔbolι 'mnι, 'inni υn-υ bvbɔ'o.

XXIV 'Inne 'bhle'e 'nyñi'a dı a, -Lago -zu 'v kwa gbo 'le ɔ 'ye v 'wa "bhi'a "nyinyninaagi 'mvti'wlaa, 'le, "nyinynidi nu 'v 'tu, ʊn-ʊ nu i'o, 'le, lı -yi ʊn-ʊ nu'a 'wa "bhi'a ku "lruli, ı se 'muzaka -ni, ı-ı 'mo-o dındı. **XXV** A -gblee, -Lago'ɔ -ziadı ʊn zizia -ni'e sıñ "yi. -Lago -yɔ -ya'a lı 'wee ti, 'wa bvbɔ nɔ. Un -tbhe 'nɔ-ɔ "kpi 'le ʊn-ʊ bvbɔ 'ɔ'c tiyalı. -Lago -ke 'nyñi nyɔ 'ka "yi'bheɛɛ 'kɔmu, 'inni nyunyɔ 'ke bvbɔ. *ɛ -ni -kaa 'mu!

XXVI Lı ʊn-ʊ nu'a -laa, 'ya dı -Lago -zu 'v kwa gbo; 'le, 'wa "nyinyninaagi -ı se'a 'muzaka -ni 'le -ı 'ma-a dındı, ɔ 'ye ı v 'mvti'wlaa. 'Nyñukpakpi -mnvñ, ʊn 'bhɔ-ɔ "yriliməd̥i'a nvnvdı 'le ʊn -ke ʊn -bonyunukpakpi-ı "du'o "bha. lı-bı kpli -ni, 'inni ʊn-ʊ nu'o. **XXVII** 'Ka-a nyukpasi-i nu'o -lreɛɛ. ʊn-ʊ 'bhɔ-ɔ 'nyñukpakpi'a tibɔdı 'le 'wa "se-ɛ nvnvñ'o 'nyɔ 'mu. Lı-ı se'a nuka -ni, 'inni ʊn-ʊ nvnvñ'o "lruli. -Klaabodı ʊn-ʊ nu'a, 'inni 'ye 'wa "bhi -Lago'ɔ -zigle -kpvn -ni mu.

XXVIII 'Bho 'ɛ lemə, -ka ʊn se'a -Lago ti'bɔ ʊn 'ke ɔ yibo a, -ka -lue 'mnɔ 'ka-a ɔbɔ -zu 'v kwa gbo 'le ɔ 'ye v 'wa "nyinyninaagi 'mvti'wlaa. 'Le, lı-ı se'a nuka -ni a, ʊn-ʊ mu 'ni 'lru. **XXIX** 'Le ε -se bhebhe ʊn-ʊ nu ı -ko. 'Ya "nyinyninaagıtú 'mnı-ı -ni'a 'le 'wa -pɔlv 'zɔ, ı -die'e-e "yi: ʊn-ʊ nvnvñ'o "nyinynidi "lruli, ʊn-ʊ 'mɪ-ɛ "yri 'bho ʊn -bonyunu'a lı "kpi 'le ʊn 'bhle'e 'wa "mʊnynı, ʊn-ʊ 'lbha-a "kui, ʊn -ke nyv-ʊ jɛ-o'o 'le ʊn 'bhle'e "yrabha, 'le ʊn-ʊ nyñi'e 'mna 'mu. 'Ya 'wee "yi-e 'le 'wa -pɔlv 'zɔ. ʊn -ni'a -bhla -kaa, ʊn 'bhle-e wɔnwlı 'bho nyv 'kpi. **XXX** ʊn-ʊ 'nyñi-e ʊn -bonyunu'a 'nyñi wɔn 'le ʊn -ke -Lago dede'e "yi. ʊn-ʊ "jree-e nyv, 'le ʊn-ʊ 'bheɛɛ'ɛ 'wa "bhi "yi 'le

vn-υ "du'o "plinplinmυ, 'le 'wa "nyinynidi vn-υ nu'a popo'o 'bι 'mu 'le 'wa "du'o 'bho -tita -ke 'lotu. **XXXI** -Bho vn -ka "nyinynidi nu, 'ya 'lbhaa nu dιn "yi -lreεε, -bho vn -za dι 'mu, 'wa -de 'wa wlu lemu ti, vn se dιkmεε 'mu'bhle, 'wa 'yuye ngaze. **XXXII** A -gblee, nyv-υ nu'a 'ya lιtu a, -ka -Lagɔ'c -zigle 'ye 'v -kpvn mu 'le vn 'ke 'mε, vn yibo nι-o'o. Ε -nι'a -kaa 'mu a, vn-υ nu -ι'o, 'le ε -se 'bho'a "se vn -tri -ko. Nyv-υ nu'a i-bι lι 'mnι, vn -ke vn-υ 'po-o wlu -dalue.

Π

-Lagɔ'c "yisrεεzigle

I 'Inni 'bhle'e 'nynt'a dι a, -gwłɔnyunυ, cμnι-, cμnι-, kpa'a -in -bonyunuç dι "yi, -bho koo -in -nι, -a kpvn'o -a'a "bhuo -zigle, -ekedimaa, lι -ke dι -a kpa'a -in -bonyunuç dι "yi 'le -in 'ke v -zigle -kpvn a, 'inni -a'a "bhuo-o nu'o. 'Ε dι -a'a 'de -see 'bho -bɔ yi. II -Ziadı mo'o. Nyv-υ nu'a 'ya lιtu, 'le -Lagɔ 'ke v -zigle -kpvn a, -ka c 'bhle'a 'gi, -a yibo'o-o 'na, -ekedimaa, cbc-c'c nyɔ'c -zigletusυ 'sreε'ε-ε "yi. III Ε -nι'a -kaa 'mu a, -gwłɔnyunυ, -inmɔ kpvn'a -in -bonyunuç -zigle, 'le, lι vn-υ nu'a, -inmɔ nu 'i a, -in 'de -e "gwli -inmɔ 'ke -Lagɔ'c -zigle wɔn 'mu ce'ε? IV -Ale, -Lagɔ'c 'limuwɔnnɛmɛ -piple'a ti, -ε -ke 'c "yibhεgwlikuε, 'inni -a'a 'la'a le'ε? -In se yibo -ka -Lagɔ-ɔ fuo'a -inmɔ wɔn 'le -in 'ke -a'a "nyinynidi "yiyibo 'le -in 'ke 'le c gbo "bhti? V Ε -nι'a -kaa 'mu a, -a'a -naagι'a "yisuεε -ke -a'a -pɔlv'a "yikmυε'ε dι -in -see 'wɔn -in 'ke -a'a "nyinynidi "yiyibo. 'Ε dι -a ya'a -a'a "bhuo

-Lagɔ'c -zigle "kpi. -Bho -Lagɔ'c "yisrəee 'kpa "piemu 'c -zigle'a zo, 'bho 'mnc 'bho-o 'c -zigle 'ke -inmu -kpvn -ni, **VI** -Ekedımaa, le"o le nyu-v nu'a, 'inne -Lagɔ'c 'ye ya-gbu mu 'le o 'ke u le "Irulinu. **VII** A 'ye li-c, nyu-v ku'a 'kpa "yi -v nu'a -zegə ε, -v 'bɔ'c ti un 'ke 'nyni 'wlu 'le un 'ke -deyideyi 'mu ti-de 'bho -Lagɔ'c "yigbeyi 'le -v 'bɔ'c ti un 'ke "kögwlətinε 'ye a, 'wa nyotu -Lagɔ'c "nyi ε'o. **VIII** 'Le nyu-v 'bɔ'c 'wa "bhi'a -zegə'ε "se ti, 'wa 'wɔn un 'ke -ziadı 'bı -na a, 'le un-v ple'a "nyinynidi kli, -Lagɔ -see 'wa ngaze 'ye yi. C 'cækvta -ni 'nu-v "kpi. **IX** Nyu 'wee nu'a "nyinynidi a, ngazeε -ke 'kleyeeε 'ke u "kpi bhla mo'o. *'Zuifu ε 'ke 'mu'nyaa -tanyı 'le -yu -se'a-a 'Zuifu 'ke le -ko. **X** 'Le, nyu 'wee nu'a lızıgt'a damu, -bho un "du 'Zuifu o, -bho un -se 'Zuifu o, -Lagɔ 'ke 'wa dı zi 'le o 'ke u 'nyni "kpi po 'le 'wa -pɔlv 'ke bhlu. **XI** -Ekedımaa, -Lagɔ'c 'te nyu 'mu.

XII A -gblee, nyu 'wee -se'a-a 'Zuifu, *-Lagɔ'c gba *Moyiizi "nyi'a 'Zuifu, -v se'a 'ε "bɔgv 'bhle, -bho un nu "nyinynidi, 'wa "nyinynidi'a kamu un-v 'mε'o 'bho -Lagɔ'c "yigbeyi: ε -se gba 'mne'ε kamu -zigle 'ke u kpvn -ko. 'Le 'Zuifu -mnvv -bodi, un yibo'o-o gba 'mne. -Bho un nu "nyinynidi, gba 'mne, 'inne -Lagɔ 'ye u -zigle -tu -ni mu. **XIII** -Ekedımaa, nyɔ-c 'wɔn'c -Lagɔ'c gbawlu 'bɔ, ε -se 'inno 'ma-a "yisrəeyi -ko. -Ka gba 'mne 'lε'ε, nyɔ -yo nu'a -kaa, 'inno -Lagɔ 'la'a "yisrəeyi. **XIV** Nyu-v -se'a-a 'Zuifu, gba Moyiizi "nyi'a 'Zuifu, -v se 'ε 'bhle, -ka gbawlu 'mne 'lε'ε nyɔ 'ka nu a, -bho un -ka 'ya -yi kpvan'a wɔn 'bho-o "du, ε-ε tɔ-o'o -ka ε -ni'a 'le 'wa -pɔlv gbo

'le ε-ε po 'v -jolu gbo. -Mnεε -se -ye 'cnι-ε'ε 'le "bɔgv 'li -ko. XV A -gblee, lı ʊn-ʊ nu'a, 'inni t'o -ka -Lago'ɔ gbawlu 'cnι-ε'ε ka 'le 'wa -pɔlu 'zɔ. Lı ʊn-ʊ nu'a, 'le 'wa 'limu 'wa "bhi yibo nι-o'o, -ɛkedımaa, 'le 'wı -lrεε 'li, -bho ʊn -na -tɔ ti, 'wa "bhi'a 'gwlu -zu 'v-v 'gl 'le zɔ -lrεε 'li ε-ε tutɔ 'nu "kpi. XVI -Nɔɔ -ke ti -Lago 'ka *Zezii *Kliisi 'mu -zi -nι, 'le, lı 'wee "zize'a 'le nyu'a -pɔlu 'zɔ, o 'ke 'i "piemu po 'le o 'ke v -zigle -tu, 'inni 'ka-a! Zezii'a "dızıgı 'in-i za'a 'mu a, 'kla-a i 'le'o.

'Zuifv'a -kpvn 'wa gba "yi

XVII 'Bho 'ε lemu 'tɔ o, -cnıpo'a "lru -gbeke, -o 'la'a 'ɔ "bhuo *'Zuifvı, -a 'pεε-ε *-Lago'ɔ gba 'mu 'le -a ya'a -a'a "bhuo "yrili -a'a -Lago'ɔ gbayiboe'ε dı. XVIII I -nι'a -kaa a, -in na -in yibo'o-o-o -Lago'ɔ 'gwlu dı 'le -a'a -Lago'ɔ gbawlu 'mu -in na -in yibo'o-o "nyinynidı -ke -zegε'ε lizızaka. XIX 'Le -a'a -pɔlu gbo -in 'de-e "gwli -ziaka, nyu-ʊ se 'i yibo, -inmɔ 'ke 'wa -jolvbopoyi "du 'le -in 'ke v 'bho zɔ "yi -ya ʊn 'ke 'le -kuyre 'mu 'wlu'a! XX -In 'de-e "gwli -ziaka, nyu-ʊ se'a 'ya lıtu yibo, -in 'bhεε'o -in 'ke v -jolu gbo po, 'le, nyu-ʊ 'kpa'a 'bho -Lagowlu'a -jeyi -lreeka, -in 'ke v -tɔ -lrεε'ε! -In yibo'o-o -Lago'ɔ gbawlu'a dı, -mnaaa'a "bhuo de'e "gwli -ziaka -mnccɔ yibo'o-o lı 'wee'a -zızagbıı 'le -in 'ke 'ya -ziadı nyu -tɔ ma'a? XXI -Gblee, -inmɔ 'la'a -a'a "bhuo nyu'a -jolvbopoyi, 'le, leedı -a'a 'cre'ε -a'a "bhuo 'muti'a? -Inmɔ 'tmuu'a nyu: A'ba "yri -le!, 'le, lee -ke dı -mnaaa'a "yri'e -lrεε'ε? XXII -Inmɔ 'tmuu'a nyu: A'ba 'ye -yranyñobha -le!, 'le, lee -ke dı -a'a "bhuo-o nu 'i'a? -Inmɔ nu'a -in 'nyε-ε kɔkui'a bvbɔε 'mu, 'le,

lee -ke dı -a "yri'e kəkui'a hı, 'le -a 'ye 'nı "wlile
ti'a? [XXIII](#) -Inmo 'bhεε'ε -a'a "bhuo "yi -a'a -Lago'c
gba'a yibokamu, lee -ke dı -a 'naa 'nε "yi, 'le -a
nyni'e 'c nynı wɔn'c? [XXIV](#) A -gblee, -kaa ε 'cnı-ε'ε
-kaa 'le -Lago'c "bəgv 'li na:

A-bu 'Zuifu'a dı, "sesinyu-v nyti'e -Lago'c 'nyti
wɔn.

[XXV](#) -Ziadı mo'o, a-bu 'Zuifu, a "du-o
*kləməmumuv 'wee; ε-ε 'tɔ-ɔ nyu na, a-a 'mo
o -Lago'c nyu. -Bho a -ka 'c gba "yi-ikpvn,
"lemnı, ε-ε 'mu-o "yrigbo, 'le, -bho a'ba -kpvn
nε "yi, a'ba kləməmumue-ε 'kpa'a 'plu. Nyɔ-ɔ -
see 'ε nu, nyɔ 'bhεε'c ɔ 'ke ɔ amu "yi-zrε -nı.

[XXVI](#) 'Kla 'mnɔ'c dı a, nyu-v -se'a-a 'Zuifu, -v se'a
kləməmumue yibo, -bho, gba'a -yi 'bhle'a 'kpı, vı
-kpvn 'nı "yi a, 'bho -Lago'c "yigbeyi vı kɔɔ'c-ɔ
nyu-v mu'a kle 'mu. [XXVII](#) A 'ye li-ɔ, a-bu 'Zuifu,
a "du-o kləməmumuv 'le a 'bhle'e -Lago'c gba. ε
-nı'a -kaa 'mu a, a'ba -kpvn ne "yi. "Sesinyu se'a
kləməmumue yibo, 'le vbu 'ke ε "yi-kpvn, vı 'ke
abu -zi a, -Lago'c 'wɔɔn 'nu-v "kpi 'le a'ba "bhi-i
sie'e 'bho 'c 'cəkvata'a -belu 'zɔ. [XXVIII](#) 'E dı a, yɔɔ
'ma-a 'Zuifuyizege ε, ε -se 'bho 'Zuifugluuwɔnyi'a
'wlıwılvı'a dı -ko. 'Le kləməmumuezege, ε -se nyɔ'c
ku -ye vı ce'ε "yi'a dı -ko -lreε. [XXIX](#) ε -nı'a -kaa,
'Zuifuyizege-ε 'mo-o nyɔ-ɔ -ke -pɔlv gbo -Lago
nu'a llhvuzegε. 'Le, 'c nyɔtu'a kləməmumue, 'ε 'wlı
'c "bhuo 'mu. 'E 'mvyibole -tɔ'c -ka ɔ "du'a
-Lago'c nyɔ, -Lago "du 'ε 'le 'c -pɔlv 'zɔ 'le *'
Lisaazuzu 'mu. 'Le 'ε llhvutu -ke gba -ε 'cnı-ε'ε
'le "bɔgv 'li se le -lue 'mu-nı. -Lago'c "bhuo-o
'wɔɔn 'c 'c nyɔtu "kpi. ε -se nyunu vı ε -ko.

III

I ε -n̄'a -kaa 'm̄ a, leelε -a'a 'Zuifu'a "dudua
'ke 't̄o -inmu "nyl'a? -A'a klem̄muε, lee -ke lε
ε 'ke 't̄o 'm̄'bhle -in 'ke 'ye'a? **II** A -gblee, 'le
'ε 'f̄o 'wee gbo -zigi'a -dadudu-u -n̄'e 'le. 'Ya
-antanyinε 'ka-a: 'Zuifu, 'innu -Lago -tbha'a 'ɔ
wlu. **III** ε -n̄'a 't̄o -kaa 'm̄ a, 'wa "klum̄'a
nyut̄lu -see 'ɔ wlu 'm̄ne 'wɔɔn. -Bho a-bee -
mn̄nu popo 'gwl̄ti 'le, -Lago 'ke -ziad̄'a d̄i 'bho
ma'a? **IV** -Gba, 'kla -ko! -Bho koo ε -n̄ 'm̄ nyɔ se
'k̄i 'bhεε ɔ 'ke nyu'a -dadudu'a wlu 'm̄'pεε, -bho
koo ε -n̄ 'm̄ -Lago -mn̄co 'bhle-e 'gi. -Ka ɔ 'lε'ε,
'ka-a ɔ 'ke nu "k̄om̄u. A 'ye li-ɔ, 'bho 'ya damu
-kaa ε 'cni-ε'ε -kaa 'le -Lago'ɔ "b̄egu 'li:
-Inmo -Lago, -bho -in -ka wlu a, -ziad̄ 'wlu'o 'le
-a'a wɔn 'm̄u, nyu 'wee 'ke i yibo mo'o.
'Le, -bho nyɔ kpa 'k̄i -inmu d̄i "yi, -a'a
"yisrεε'ε d̄i nyɔ-ɔ -ke -zigle 'ka -inmu
kpuñ, ɔ se -n̄. -Inmo -naa, -inmo lu'o tu.

V 'Le, -bho nyɔ nu, -a'ba "nyinynid̄ -a nu'a, i-i
'flo-ɔ nyu "yrikv̄i 'm̄u 'le v̄n 'ke i yibo -ka -Lago -
mn̄co 'sreε'ε "yi, 'le 'ɔ nu'a "nyinynid̄, wlu'a yεε
-a 'ke v "kpi "du'a? -Mn̄i 'le, -a'ba "nyinynid̄'a
d̄i, -bho -Lago -ya -amu 'kleyeeε "kpi, -a 'bhεε'o
-a 'ke, ɔ se "yi'srεε, nu-ae? Koo ma'a? Wlu 'in
'bhle'a -da kwa, nyut̄lu-v 'za-a 'ya bhebhewluntu
'm̄u-ε. **VI** 'In na: -Gba, 'kla -ko! -Lago 'sreε'ε-ε "yi.
'Le, -bho ɔbo se "yi'srεε 'le, koo -ke kamu ɔ 'ke
nyu -zigle -tu'a? ɔ se ε 'bhεε.

VII Nyu -lr̄v̄u 'bhεε'o v̄n 'ke na, -ka nyɔ se'a
'bhεε ɔ 'ke -a'ba wlu 'm̄'pεε, 'inne 'ke nyu
"yrikv̄i 'm̄u -flo 'le v̄n 'ke -Lago'ɔ -ziad̄ "yrl̄i-
gwε, 'le v̄n 'ke 'ɔ 'nym̄i "yi'bhεε; ε -n̄'a 't̄o -kaa

'mu 'le, lee -ke dı -Lago'c -zigle -nı'e -amu "kpi -a'ba "nyinynidi'a dı'a? **VIII** -Bho ε -nı -kaa a, lee -ke dı -a -see -kaa nyu "yi'lε: -A nu "nyinynidi 'le -zegε 'ke "piemu 'kpa 'le nyu 'ke ε 'ye'a? A -gblee, nyu -lrvvv-v 'ce-ε 'inmu 'liti. Un na: 'An "bhuo-o -za'a 'ya lıtū 'mu. A 'ye li-ɔ, u-bu nyu 'mnv, -Lago'c -zigle -nı 'nu-v "kpi. -Bho ε -nı nu "kpi, ε 'sreε'ε-ε "yi.

"Yisreεyi se -ni 'bho -Lago'c "yigbeyi

IX -Bho 'ın 'le -kaa amu "yi a, a-bee -mnvvv -bodi 'le, -a-bu *'Zuifu, -a "du-o -zegε -a 'ye "sesinyu 'mu-zı'a? -Gba! ε se -kaa 'mu-nı. A -gblee, 'ın -zı 'ı 'mu-ε see, -a-bu 'Zuifu -ke "sesinyu 'wee -nı'a 'kmv 'mu, "nyinynidi -ko'c -amu "lru 'mu 'wee. **X** A -gblee, wlu 'mne'ε damu, -kaa ε 'cnı-ε'ε -kaa 'le -Lago'c "bəgvu 'li, na:

Nyɔ -lue komu -ɔ 'ka "yi'sreε 'bho -Lago'c "yigbeyi, ɔ se -nı. **XI** Nyɔ-ɔ yibo'a -ziadı, ɔ se -nı: nyɔ-ɔ 'ybha'a ɔ -ke -Lago 'ke -na, ɔ se -nı -lreε. **XII** Nyu 'wee -tbhe 'nɔ-ɔ "kpi, 'le un "maa'a -ziadı'a -jolu da. Nyɔ -lue komu-u 'ka -zegε nu, ɔ se -nı. **XIII** -Bho zoko -flɔ wɔn, ngne-ε 'wlu'a 'le, -ka ε -nyni'a wɔn ɔ, wlu-u 'wlu'a 'le 'wa wɔn 'mu, 'ka-a ε -nı'o. 'Le un 'bhle'e -miesre 'le un "maa'a nyu dı "yrili; 'le, -ka -bho sen nmu'a nyɔ 'le 'ε gu-u "vuvlo'a 'le 'ɔ -pɔlu 'gwlwli, 'ka-a 'wa wɔn -nı'o 'le nyu -bodi. **XIV** Wɔn un 'bhle'a, -kmakmawlu -ke tutibhlawlu "yi'e 'le. **XV** 'Wa su 'fıun'e-e ti 'bho un -bonyunu'a nymɔ'c tiwlanamu. **XVI** Da"o -da un-v zi nı'a a, un-v 'nyni-e li

wən, 'le ʊn-ʊ ya'a nyu 'kleyeeɛɛ "kpi. **XVII** - Ka ʊn 'ka -nyna 'le ʊn 'ka "yi-flɔ̄ ɔ̄, ʊn se 'na yibo. **XVIII** -Ka ʊn 'ka -nyna 'le ʊn 'ka -Lagɔ̄ ple, 'le ʊn 'ke ɔ̄ 'bho "du, ʊn se 'na 'bhle -lrɛɛɛ.

XIX A -gblee, -bho *-Lagɔ̄'ɔ̄ gba -tɔ̄ 'ya lɪtu, -a yibo'o-o na, lɪ 'whee ε-ε tɔ̄'c' ɔ̄, nyu -Lagɔ̄ "nyt'a gba 'mne, 'innu ε-ε tɔ̄ nɪ'o. -Bho ε -nɪ -kaa 'mu a, nyu 'mnɪ -see na, wlu-u 'cnɪ-ε'ɛ, "sesinyu'a "se ε ge'e "yi, -nu yi. 'E wlutu 'wla-a nyu 'whee bo 'mu ti 'le ε 'ye nyɔ̄"o nyɔ̄'ɔ̄ -mɪɛ̄ lisan 'bho -Lagɔ̄'ɔ̄ "yigbeyi. 'Inne -kpʊn'o nyu 'whee -zidle, 'le, -yo 'ka ti-sie, ɔ̄ se -nɪ. **XX** 'Ka-a ε 'ke 'mu-nɪ; -ekedimaa, nyɔ̄'ɔ̄ "bhuo'a 'mutikukue'ɛ 'muρeɛɛ 'le ɔ̄ 'ke -Lagɔ̄'ɔ̄ gba "yi-kpʊn'a kamu, -ɔ̄ 'ka "yisrɛɛyi "du 'bho 'ɔ̄ "yigbeyi, ɔ̄ se -nɪ. A -gblee, nyɔ̄'ɔ̄ "bhuo'a "nyinynidi ɔ̄-ɔ̄ nu'a, gba -mneɛɛ-ɛ tɔ̄ 'nɔ̄-ɔ̄ -da, 'le ɔ̄ yibo'o -ka ɔ̄ "du'a "nyinynidi'a nuyi gbaa!

*-Lagɔ̄ "duu'o-o nyu "yisrɛɛmu 'wa *Zezii'a
"gwlideɛ'ɛ dɪ*

XXI-XXII 'Traamu 'tɔ̄ ɔ̄, nyɔ̄"o nyɔ̄-ɔ̄ de'a *Zezii *Kliisi "gwli, -Lagɔ̄'ɔ̄ 'limu'a wɔ̄nnmɔ̄kamu, -Lagɔ̄ -flɔ̄'ɔ̄-ɔ̄ -jolu "yiti 'le ɔ̄ 'ke "yisrɛɛyi "du 'bho 'ɔ̄ "yigbeyi. 'Le ε -se nyɔ̄'ɔ̄ "bhuo'a 'mutikukue'ɛ 'muρeɛɛ 'le ɔ̄ 'ke *-Lagɔ̄'ɔ̄ gba "yi-kpʊn'a kamu -ko. -Ka -Lagɔ̄ nu'a 'le nyu 'ke "yisrɛɛmu "du 'bho 'ɔ̄ "yigbeyi, 'ε "yri'a 'bɪ-ɪ 'wlu'o. 'ɔ̄ gba -ke 'ɔ̄ wlu'a 'mutizamu -za'a dɪ 'mnɪ 'mu see -lrɛɛ. **XXIII** A -gblee, nyunu 'whee 'nu-o "nyinynidi 'bho 'ɔ̄ "yigbeyi. -Ka 'ɔ̄ 'nynɪ 'bhe'ɛ "yi a, 'le "yrilinmɔ̄nyu 'mne ɔ̄ po 'ka -amu "kpi, -a 'ye

ε -a'ba "bhi "kpi -za. Nyɔ -lue 'tın, -Lago 'mnɔ
 'ka ε-bε "yibhenynı 'mne wɔn"wu'an a, o se -nı.
 C -ke ε -te'ε-ε -amu gbo. **XXIV** 'Ka-a ε -nı'e 'mu'a
 dı a, -Lago -tɔ'c nyu 'o 'limu'a wɔnnmɔe, 'le ın
 'ye "yisrεεmu "du 'bho 'o "yigbeyi. C 'nu -ε -
 amu "lruli bhubhu; -ekedımaa, Zezii Kliisi zetie'e
 -amu-ε 'le "nyinynidi'a -belu 'zɔ. **XXV-XXVI** 'Inno -
 Lago -za'a 'bho 'le 'o nymɔ 'ye ti'wla, 'le o 'ye
 'me. "Nyinynidi'a -belu -ε 'ke 'ka nyunyu bhla
 a, 'inne 'ga'a Zezii "kpi ti. 'Le, nyu-v de'a 'o
 'məmədı "gwli, -v 'wɔnɔn 'nı a, o 'ye 'wa 'sraga
 -za 'bho -Lago'c "yigbeyi 'le 'wa "nyinynidi 'ye
 'v "kpi ti-gwε. -Ka -Lago nu'a 'le 'o -zidle 'ye'a
 "nyinynidi lisan a, 'kla-a 'ka-a: "Nyinynidi nyu
 nu'a -benyi, o -see nyɔ 'ya dı su 'mu kpa, o -ku'o-o
 "gwli 'le ε 'ye -zian "kpi bhla. 'Le 'o -zigletusu -ε
 'sreεε'ε "yi a, o -zi -nı'e-e Zezii Kliisi 'mu 'le ε 'ye
 'piemu 'kpa 'le nyɔ -yo 'wɔnɔn'c Zezii'a 'məmədı
 'yi, 'inno -Lago 'la'a "yisrεεyi 'bho 'o "yigbeyi.

XXVII -Bho ε -nı -kaa 'mu a, yεε -sie'e 'bho -
 ε -ke dı nyɔ 'ke 'o "bhuo "yi'bheε'ε? -ε -nı'a
 'tɔ 'bho, 'inne 'mo-o o 'ke "yisrεεyi "du 'bho -
 Lago'c "yigbeyi. ε -se 'o "bhuo'a 'mutikukue'ε
 'mvpεεε -ko. 'Inne 'mo-o, Zezii 'me'ε 'o dı, o 'de
 -o "gwli'a dı mo'o. **XXVIII** A -gblee, -bho ε -nı -
 kaa 'mu a, -bho nyɔ "du "yisrεεyi 'bho -Lago'c
 "yigbeyi, Zezii o de'e "gwli'a dı mo'o. ε -se 'o
 "bhuo'a 'mutikukue'ε 'mvpεεεdı -ko. **XXIX** A-bee
 -mnuu -bodı 'le, *'Zuifu'a "se -Lago -kɔ'c? -Gba!
 Nyu 'wee -Lago -kɔ'o. ε -se 'wa "se -ko. **XXX** A 'ye
 li-ɔ, -Lago -nı -lue 'tın. -Bho nyɔ de Zezii "gwli,
 'le -ın 'ke 'Zuifuyi "du o, -bho -ın -se 'Zuifu -ko
 o, -Lago 'mnɔ 'cunu 'po'o nyɔ "yisrεεyi 'bho 'o

"yigbeyi. **XXXI** -Bho ε -nɪ -kaa 'le, Zezii'a "gwlideε,
'inne nu'o nyɔ'c'ɔ -kpvn 'tɔ -Lagɔ'c gba "yi -le'a?
-Gba! Ε -se -kaa -ko! -A 'wɔɔc'ɔ -Lagɔ'c gba "kpi
'le -a -ybhe 'nɛ 'mu.

IV

**Ablaamv 'de-e -Lagɔ "gwli'a dɪ ɔ po c
'yisrεεyi 'bho 'c "yigbeyi*

I 'Le dɪ -yɪ -nɪ'a -kaa 'mu 'le, -a'ba "na
*Ablaamv -a -nɪ 'wee 'wlu'a 'mu, koo -a 'ke 'c
"kpidi 'le'ε? Leedi -Lagɔ 'wɔɔn 'nɔ 'kpi'a? **II** -
Bho ε "du 'kɪ Ablaamv'a nuñudi'a dɪ -Lagɔ nu
'c "yisrεεyi 'mu a, ɔ 'bhεε 'ko-o'o ɔ 'ke 'c "bhuo
"yi'bheε, 'le ε -se 'kɪ 'bho -Lagɔ'c "yigbeyi -ko.
A -gblee, ɔ -see 'na nu. **III** "Lemnu 'le, wlu -ye
'cnɪ-ε'ε 'le -Lagɔ'c "bɔgvu 'li, koo ε 'le'ε Ablaamv'a
dɪ'a? Ε na: Ablaamv 'de-e -Lagɔ "gwli. 'Ε dɪ
ɔ 'lɔ 'c "yisrεεyi 'bho 'c "yigbeyi. 'Ka-a ε 'cnɪ-
ε'o. **IV** 'Bho 'ε lemu a, -bho nyɔ -ka lbhu-υ nu, ɔ
'ke 'ε "pelemɔni 'ye mo'o. Nyɔ se 'bhεε ɔ 'ke 'c
"pelemɔni 'mne 'jɛmɔni 'la. Lε ɔ 'ka 'ye, 'inne
mo'o. **V** Ε -nɪ'a -kaa 'mu a, -bho nyɔ se 'c "bhuo'a
nuñudi 'mu'pεε, 'le ɔ 'ke -Lagɔ "gwlide a, ɔ-bɔ
-Lagɔ -ke 'limu -nmɔ'c wɔn 'bho "nyinynidi'a
nuñu "kpi, ɔ-ɔ 'la-a nyɔ 'mnc "yisrεεyi 'bho 'c
"yigbeyi. 'Bho 'mnc 'tɔ ɔ, -mneε -ke "pelele se
'mu'bheε. -Lagɔ 'nu -ɔ 'ε 'jetu "lruli. **VI** 'Ka-a ε
-nɪ'e 'mu'a dɪ *Daviidi nu'o -lrεεke na: Nyɔ -yɔ
de'a -Lagɔ "gwli, -ka 'c gba 'le'ε, -ɔ -see'a -kaa nu
'le -ɔ se'a 'bhεε ɔ 'ke 'c "bhuo'a 'mutikukue 'mu
'pεε ε, 'c "gwlideε'ε dɪ 'le -Lagɔ 'ye ɔ "yisrεεyi 'la

'bho 'ɔ "yigbeyi a, 'ɔ nyɔtu 'wa-a ti. **VII** A -gblee,
'ɔ wlu-u 'cn̩-ɛ'ɛ 'le -Lagɔbɔgu 'li, ε na:

Nyu -yu -ke "nyinynidı'a dı -a'ba -Koyi -Lagɔ
'bho'ɔ 'le ɔ 'ye 'i 'mate a, ʊn 'wa-a ti.

VIII Nyɔ -yo -ke "nyinynidı -a'ba -Koyi
'mñc'ɔ 'mñc'ɔ -zre -ni 'ɔn 'yɔ 'c'ɔ -fɔ -c 'yɔ a, ɔc
'wa-a ti -ziaka.

IX 'Le tiwεs Daviidı "si'a -laa 'nynı, *'Zuifu'a "sε
ε "sri'e "yi'a? -Ale, nyv-β -se'a-a 'Zuifu, 'wa dı -
ni'e 'bho-ε -lrεε'ɛ? -ɛ -ke dı 'in-ı dede'a -kaa ti a,
-a na 'bho Ablaamu'a damu a, ɔ 'de-e -Lagɔ "gwli,
'ɛ dı ɔ 'lo 'ɔ "yisrεeyi 'bho 'ɔ "yigbeyi. **X** 'Bho -nɔc
'mñs ti 'le, kpli yεs Ablaamu -ni'e ti-ɔ 'le -Lagɔ 'ye
ɔ "yisrεeyi 'la'a? ɔ mu *kle 'mu-ɔ-ae, -ale, ɔ -see
-bhla kle 'mu mu ke ma'a? -Gba! -Da ɔ -see'a -
bhla kle 'mu mu ke tukutuku, 'bho-o ɔ 'la -ni nɔ'o.

XI A -gblee, ɔ 'lɔ 'ɔ ɔ, 'ɛ -nɔc zi-ɔ 'le Ablaamu 'ye
kle 'mu mu. Ε-be klemuμue 'mñs, 'inns 'mo-o
ɔ -ke -Lagɔ -ni 'sɔn'ɔ *-ybheybhetite ʊn bhla'a
'muγibole. Le -Lagɔ nu'a Ablaamu 'lruli, 'inns
'ka-a! ɔ 'nu-o -kaa, 'le, nyv 'wee -v -se'a-a 'Zuifu,
-v de'a -Lagɔ "gwli, 'le ɔ-ɔ 'lv 'v "yisrεemu 'bho
'ɔ "yigbeyi, ɔ 'ke 'wa -antanyıñɔ "du. **XII** 'Bho 'ɛ
'fɔ -lrεε gbo a, -da Ablaamu -see'a -bhla kle 'mu
mu ke, ɔ de'a -Lagɔ "gwli a, 'Zuifu "we -v -za'a
'ɔ "gwlidee "sɛlɪ, ɔ-ɔ 'mo-o 'wa "naklagba. Ε -se
bhebheti'a 'Zuifu 'wee -v mu'a kle 'mu -ko.

XIII A -gblee, -Lagɔ'ɔ "bhuo 'cε-ɛ Ablaamu wlu
"kpiti ɔ -ke 'ɔ "nynuu'a "nynuu 'ke 'bhlikpı'a kle
-kɔ. ɔ 'ka -kaa 'le ε, ε -se Ablaamu'a "bhuo'a
'muγikukue'ɛ 'muρεεε 'le ɔ 'ke *-Lagɔ'ɔ gba "yi-
kpvn, 'inns -Lagɔ 'ye ɔ 'mu li 'ɛ dı -ko; ɔ 'de-e -
Lagɔ "gwli 'le ɔ 'ye "yisrεeyi "du 'bho 'ɔ "yigbeyi.

'E dı -Lago cō 'c wlu 'mne "kpit. **XIV** 'Le, nyu -yu 'pεε'ε 'wa "bhi'a 'mvtikukue 'mu 'le vñ 'ke -Lago 'bho "du, -bho 'wa nyvту 'ye 'kı -kɔkɔlı 'mnı, "lemnı nyɔ'c -Lago'c "gwlideε "du 'ko-o bhebhelε, 'le, wlu -Lago -zɔ 'c -bodi 'mu, ε-ε 'kpa'a 'plu. **XV** E -nı'a -kaa a, gba 'mne'ε -jolvu 'ya-a nyu -Lago'c 'ce "kpi. 'Le, -bho ε -nı da, nyɔ'c -kpvn ne "yi; -bho ε se da -nı a, nyɔ'c 'ye 'ε "yinεεε li -lrεε.

XVI A -gblee, nyu-v de'a -Lago "gwli, 'c 'limu -nmɔ -nı 'nu "kpi wɔn, c nı -ε'o 'le c 'ke ε v "lrulinu bhubhu. E -nı'a -kaa 'mu a, le -Lago "si -nı'a Ablaamu kwa 'nyu a, 'c "nyuu'a "nyuu 'wee 'ke i 'ye. 'Le, 'Zuifu -yu -Lago'c gba "sri'a "yi, ε -se 'wa "sε'ε lı -ko. Nyu 'wee -se'a-a 'Zuifu -v de'a -Lago "gwli Ablaamu'a ka, 'wa lı mo'o -lrεε. Ebε 'mne, 'inne -tɔ'o -ka nyu 'wee-e na'a 'bho -Lago'c -jeyi'a "na "du'a Ablaamu. **XVII** 'Bho wlu 'mne'ε damu, -kaa ε 'cnı-ε'ε -kaa 'le -Lago'c "bɔgu 'li see, ε na, -Lago na:
Ablaamu, -nmɔ -nı 'in -za'a 'bho 'le -nı 'ke 'bhlikpı'a -dadudu'a "naklagba "du.

'Bho -Lago'c "yigbeyi, -a "du-o 'c "nyuu'a "nyuuu. -Bho -Lago nu: Le -nεε, -nı ti, ε-ε 'nı-e ti, 'le c-c za'a 'mεmu glu; cbc 'mnc, cnı Ablaamu de'e "gwli. **XVIII** A -gblee, -ka -Lago 'kɔ c "yu "nyı, c 'de-e 'na "gwli "kɔmu. 'Le nyu -lrvı na 'kı 'ε dıtu -see dı 'mu-ze yi; ε -nı'a -kaa 'mu a, Ablaamu -mnc -c 'de-e -Lago -pɔlv "yi "kɔmu. -Ka 'kpi -see 'c "yiti-wa, 'ka-a c "du'o 'bhlikpı'a -dadudu'a "naklagba; -ka -Lago -zı 'i c -bodi 'mu see c 'ye'a na: -Ka 'cvdrı -die'a 'mu, 'ka-a -a'a "nyuu'a "nyuu 'ye 'mu-die mu, nu, 'ka-a ε -nı'o -ziaka.

XIX A 'ye li-ɔ, ε-be -nɔ 'mnɛ ti a, Ablaamu -see'a -bhla "yu 'wlu ke, 'ɔ zv̥in 'bheɛɛ'ε-ε zv̥in'a -gwli -muu. 'Le "yuwludu'a damu ɔ yibo'o 'ɔ "bhuo ne-o'o. 'Le, -ka 'ɔ 'nyuŋ Salaa jra'a -budu 'zɔ, ɔ yibo n̥i'o -lrɛɛ. ε -n̥i'a -kaa 'mu a, 'ɔ -Lago'ɔ "gwlidɛɛ -see -deni 'mu -sɔ. **XX** Wlu -Lago -za'a 'mu, 'inne "nyi'e Ablaamu "gwli'a "yikuɛ. 'ɔ "gwlidɛɛ 'mnɛ 'po -ɔ 'kpi 'mu 'le ɔ-ɔ 'bheɛɛ'ε -Lago'ɔ 'nyuŋ "yi. **XXI** ɔ yibo'o-o -ziaka, -bho -Lago ce le wlu 'kpit̥i, ɔ 'bheɛɛ'ɔ ɔ 'ke ε nu 'le 'ɛ letu-u nu ε'o. **XXII** Ablaamu'a "gwlidɛɛ 'mnɛ'ε kamu -Lago po 'ɔ "yisrɛɛyi. 'Ka-a ε 'cni-ɛ'ε 'le -Lago'ɔ 'bɔgu 'li. **XXIII** -Lago 'wɔɔn'ɔ Ablaamu "kpi, ε 'ka 'nɔɔ "bɔgu 'li 'cni-ɛ ε, ε -se 'ɔ "se'ε "d̥i'a -zazakamu -ko. ε 'cni-ɛ'ε-ε -a'ba 'wee'a d̥i -lrɛɛ. **XXIV** -Lago -za'a -a'ba -Kɔyi *Zezii glu 'le 'mɛmu'a "klumu 'le ɔ 'ye'a ti-n̥i -lrɛɛ ε, -bho -a de ɔ "gwli, 'ka-a ɔ 'ke -amu "kpi'wɔɔn -lrɛɛ. **XXV** -Lago "nyi -ɔ nyu -jeyi 'le ɔ 'ke 'mɛ -a'ba "nyinynidu'a d̥i 'le ɔ 'ye ɔ glu -za 'le -a 'ke "yisrɛɛmu "du 'bho 'ɔ "yigbeyi.

V

*Nyv-v "du'a "yisrɛɛmu, vñ -ke -Lago wvnna-a "niti 'le ɔ -ke vñ 'ye -ybhe *Zezii'a d̥i*

I A -gblee, 'traamu 'tɔ ɔ, -a 'de-e -a'ba -Kɔyi *Zezii *Kliisi "gwli'a d̥i -a "du'o "yisrɛɛmu 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi; 'inne 'mo-o -abu -ke -Lago wvnna-a "niti. II Zezii'a d̥i -a 'bheɛɛ'ɔ -a 'ke -Lago linyni, 'le, -ka 'ɔ 'limu -nmɔ'ɔ wɔn -a'ba d̥i, 'le ɔ 'ye'a -amu 'wenwen "nyi -a 'ke ε yibo, 'le, 'wenwen 'mnɛ, -a 'ke ε -kut̥i 'son -kpun -n̥i -gli. 'Bho 'mnɔ ɔ, -da -Lago -n̥i'a a, 'bho-o -a 'ke -n̥i. -E

-ke dı -a li'a 'bvbua, 'inne 'ka-a, 'le, -ka 'o 'nyñi 'bhε'ε "yi a, -a'ba nε 'ke -kaa -ni. ε-be 'jina ɔ 'ka -amu "kpi po 'mne ε, 'inne -a de'e -pɔlv "yi. **III** 'Le ε -se 'ε "se -ko. 'Kle -a 'ye'a a, Zezii'a dı -a li'e 'ε 'bvbua; -ɛkedımaa, -bho -a 'ye 'kle, -a yibo'o-o, 'le ε 'mu, "gwlikue-ε -ni'e 'le. **IV** -Bho -a ku "gwli, 'le ε 'mu -a 'ke -zi -ni 'le -a 'ke 'kpayikumu "du, 'le ε 'mu, 'le-e -a'ba -Lago'ɔ -pɔluyidee -ku -ni'e 'kpa "yi. **V** 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a dı a, ε-be -a'ba -Lago'ɔ -pɔluyidee 'mne se 'bhεε ε 'ke -amu 'kpi "yiti-wa; -ɛkedımaa, *"ɔ Lisaazuzu ɔ "nyt'a -amu a, ɔ -zi -ni 'nɔ-ɔ 'mu 'le ɔ 'ye 'ɔ nyu'a dıkmee 'le -a'ba -pɔlv "kpi 'piple!

VI -Ziadı mo'o, -da -a se'a 'kpi 'mu'btle -a 'ke -a'ba "bhi zetie, -a -ni'a 'le "nyinynidı'a -bhali 'mu a, -nɔɔ -Lago "du'a, ε nyñi'a 'tun, 'bho-o Zezii Kliisi 'me -ni'o -a-bu "nyinynidı'a nɔmu'a 'bı 'mu. **VII** -Yee! Nyɔ cɔy 'bhεε'ɔ ɔ 'ke 'wɔn, 'le 'ɔ -bonyunuɔ -ɔ -kpvn'a *-Lago'ɔ gba "yi, ɔ 'ke 'bho 'ɔ 'bı 'mu 'me -ni'a? -Bho ɔ 'ke 'ε letu 'wɔɔn ɔ, ε -kmu'o-o "yi. Nyɔ se yibo, -bheje nyɔ 'bhεε'ɔ ɔ 'ke 'wɔn 'le ɔ 'ke 'bho nyɔzegε'ε 'bı 'mu 'me -ni maa'a? **VIII** ε -ni'a -kaa 'mu a, -ka -ke "bhuo -Lago -kma'a -a'ba dı 'le ɔ 'ye 'ε -to ɔ, 'inne 'mo-o, -da -a -ni'a -bhla 'le "nyinynidı'a -bhali 'mu, 'bho-o Kliisi 'me -ni'o -a'ba dı. **IX** 'Le ε-be 'ɔ 'mɛmɛɛ 'mne'ε dı -a "du'o 'tɔ "yisrɛɛmu 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi. -A -ni'a 'tɔ -kaa 'le, 'bho -Lago'ɔ -zidle'a zɔ, 'inno -see -amu -Lago'ɔ 'cɛkvta "kpi -za yi -lrɛɛ? **X** A -gblee, -da -a "du'a -bhla -Lago'ɔ jekamu, 'le 'ɔ "yu 'mnɔ 'ye 'me -a'ba dı; 'le -a -ke ɔ 'ye "nitiwunna. -A-bu -ke ɔ -ybhe'ε -laa 'tɔ 'le, 'ɔ "yu -lue 'mnɔ'ɔ tinɛ -see -amu 'bho ɔ-bɔ -Lago'ɔ

'ce'ε wɔn 'mu -za yi? **XI** -A 'li-e 'bvbua. -Yee -mneε -se -bhla le -ko. Lε-ε -ke dι -a 'ka 'bvbua "yidebhle ce ε, 'inne 'mo-o, -Lago -zi -ni'e-e -a'ba -Koyi Zezii Kliisi 'mu 'le -a -ke ɔ 'ye -ybhe. 'Traamu 'tɔ -a -se 'ɔ jekamu -ko.

*Adaa -ke *Kliisi'a "kpidi

XII A 'ye li-ɔ, le-ε zi'a -benyi a, 'inne 'mo-o, "nyinynidi -see'a -bhla 'nɔo 'kmu 'mu yi ke a, nyɔ -lue 'tin ʊn-υ 'la'a *Adaa, 'inno -ye ε'o. "Nyinynidi 'mne'ε 'bι 'memeeε-ε -za'a 'le, ε 'ye pa, 'le 'memee 'mne 'ye nyu 'wee "kpi ti'ga, -ekedimaa, nyu 'wee 'nu-o "nyinynidi. **XIII** A -gblee, -da -Lago -see'a -bhla *'ɔ gba *Moiizi "nyi ke a, "nyinynidi -gwle'e-e 'nɔo 'kmu 'mu see, 'le -Lago -see ɔ 'mu'cnaa, -ekedimaa, ɔ -see -bhla 'ɔ gba nyu "nyi ke 'le ε-be -nɔo 'mne ti. **XIV** ε -ni'a -kaa 'mu a, -ε -sɔ'ɔ Adaa'a -nɔo ti 'le ε 'ye'a Moiizi'a ne -ye, 'memee 'ga-a nyu 'wee "kpi ti. -Ka Adaa 'naa'a -Lago'ɔ wlu "yi, nyu-υ -ke "nyinynidi -ke 'ɔ ne se'a gvgɔ, ʊn-υ 'me-o'o -lreε. 'Le Adaa -mnɔo, nyɔ -Lago "du'a -ɔ 'ka yi, 'ɔ "yitigugɔyi mo'o. **XV** 'Le ʊn -se le -lue -ko. "Nyinynidi Adaa nu'a, nyɔ se 'bheε ɔ 'ke ε -Lago'ɔ 'limu'a wɔnnmɔε likpukpa -ni, -ekedimaa, nyɔ -lue 'tin'a "nyinynidi'a dι nyu'a -dadudu-u 'me'o. 'Le -Lago'ɔ 'limu'a wɔnnmɔε 'bhe'ε "yi, ε 'ye li 'wee -zi. Le nyɔ 'ke ε likpukpa -ni, ε se -ni. ε-be -Lago'ɔ 'limu'a wɔnnmɔε 'mne, ε 'ka yi, ε -yi -ni'e-e nyɔ -lue 'tin 'mu. 'Inno 'mo-o *Zezii *Kliisi, -Lago'ɔ 'jε. **XVI** 'Le, le 'jε 'mne nu'a nyunu -bodi, ε -ni'e 'ε "bhuo'a -ka. "Nyinynidi -ε -yi -ni'a nyɔ -lue 'tin 'mu 'le 'ε lukpa 'ye'a ti-wa, nyɔ

se 'bhəεε ɔ 'ke ε likpʊkpa -ni. Nyɔ 'mnɔ'c dı -Lago'c -zigle -ni'e nyv 'wee "kpi. 'Le 'traamu a, 'ɔ 'limu'a wɔnnmɔε ɔ -tɔ'c nyunyu -bodi, ε 'bhəε-ε "yi 'le ɔ-bee 'mnv'a "nyinynidi 'kpna'o; 'ɔ 'limuwañnmɔε 'mnv, 'inne po 'v "yisrɛemv 'bho -Lago'c "yigbeyi. XVII -Ka 'mɛmɛε "du'a nyɔ -lue 'tın'a "nyinynidi 'a dı 'le ε 'ye'a nyv 'wee "lru 'mv -kɔ ɔ, -Lago se 'bhəεε, Zezii Kliisi 'ma-a -kaa nyɔ -lue 'tın -lrɛε, ɔ 'ke 'ɔ dı "du 'le, nyv-v 'ka 'ɔ 'limu'a wɔnnmɔε klagba 'ye 'le ɔ 'kv v "yisrɛemv po, 'le ɔ 'ke v "kɔgwletiniɛzegɛ "nyı -gbloko?

XVIII 'Bho 'ε "lru "yi a, -ka nyɔ -lue 'tın'a "nyinynidi ɔ nv'a dı 'le -Lago'c -zigle-e kpvn'a nyv 'wee, 'ka-a nyɔ -lue 'tın-i po'o nyv 'wee "yisrɛemv 'le vñ 'ke "kɔgwletiniɛ 'ye. XIX A -gblee, -ka nyɔ -lue 'tın'a -Lago'c wlu'a "yinɛɛɛ'ε dı nyv'a -dadudu 'kpa'a "nyinynidi 'a nvmu, 'ka-a nyɔ -lue 'tın'a -Lago'c wlu'a 'bhoduɛɛ'ε dı nyv'a -dadudu 'ke "yisrɛemv "du 'bho 'c "yigbeyi.

XX Koo -a 'ke 'tɔ -Lago'c gba'a dı 'le'ε? A 'ye li-ɔ, -da -Lago'c gba -yi -ni'a a, 'bho-o "nyinynidi -ke 'ε wɔnkuε 'kpa -ni'e "piemu 'le 'ɔ gba'a "yinɛɛɛ'ε 'kpvkpa'a "kpitı -zɔɔ. ε -ni'a -bhla -kaa 'mv a, -da "nyinynidi 'a -dadudu 'piple -ni'a nyunyu "kpi a, 'bho-o -Lago'c 'limu'a wɔnnmɔε 'kpa -ni'e "kpi tenyi -lrɛε 'le ε 'ye ε 'mv-zi, XXI 'le, -ka "nyinynidi -ya'a 'mɛmɛε -gwłonyunu "kpi 'le ε 'ye 'v "yi'giga a, 'ka-a -Lago'c 'limu'a wɔnnmɔε ɔ -ya'a nyv, ε 'ke v "kpi 'piple 'le ε 'ke v "yisrɛemv po 'le -a'ba -Kɔyi Zezii Kliisi 'mv vñ 'ke "kɔgwletiniɛ 'ye.

VI

*Nyc -yc -ke *Zezii "sisri'a "yi, o se 'tɔ
"nyinynidi'a nvnva'a -jeyi -ni*

I -Bho ε -ni -kaa a, 'le koo -a 'ke 'le'ε? -A 'ke na: -A nu "nyinynidi 'le -Lago'ɔ 'limu'a wɔnnmœs 'ke "kpi'kpa tenyı ma'a? II -Gba, 'kla -mncc -ko! -Ekedimaa, 'bho "nyinynidi'a damu, -ka nyɔ-ɔ 'me'ε ε, 'ka-a -a 'ke 'tɔ -ni. -Ka -a 'ka "nyinynidi'a nvnva "lru-mu -ni, 'ka se -ni. III A 'ye li-ɔ, -a'ba batizees 'le Zezii Kliisi 'nyni 'mu, 'inne -tɔ'o -ka -a -ke o "sisri'a "yi. 'Le 'ɛ 'zɔ -tɛ'ε 'mu-ε. -Ka ε 'le'ε, 'ka-a 'ka-a: -A-bu batizee-ε'ε 'le 'ɔ 'nyni 'mu, -a 'wɔɔn'o -ka o 'me'ε -a'ba dı. IV Batizees 'mne, ε kɔkɔɔ'ɔ-ɔ -ka nyu 'gbaa 'nɔ ka -amu 'le -a -ke o 'ye'a 'me 'le vñ 'ye 'ɔ -amu 'gbaa 'le vñ 'ye'a tinmaze. 'Le, -ka 'ɔ -tita'a wɔnkue -zo 'ɔ glu 'le 'mɛmu'a "klumu, 'le o 'ye'a ti-ni -lreε ε, 'ka-a -a 'ke -ni 'le tiniegle 'li.

V A -gblee, -ka -a -ke o "sisri'a "yi 'le o 'mɛmɛs 'mu, 'le -a -ke o 'ke "yi"sisri 'le 'ɔ tinie 'mu -lreε. VI Lε -a 'ka yibo a, 'inne 'mo-o, kplisua -a -ni'a ti -bənyi, 'inni -ke o 'me'ɔ 'bho nyvyrilbhaatu "yri 'le -a'ba "nyinynidi'a 'yue -ni'a -amu 'mu'a tinie 'me'ɔ 'le "nyinynidi -see 'tɔ -amu 'geyie 'mu -kpvn yi 'bho le. VII A 'ye li-ɔ, nyɔ-ɔ 'me'ε ε, "nyinynidi se 'tɔ 'bhæs i 'ke o 'lru 'mu -ko. VIII 'Le, -bho -a -ke *Kliisi 'me, -a yibo'o na, -a -ke o -ni'e-e ti -lreε. IX -Ekedimaa, Kliisi -Lago -za'a glu 'le 'mɛmu'a "klumu, o -see 'tɔ 'me yi. 'Mɛmɛs se o wɔnyi'bħæs. X A -gblee, "nyinynidi'a dı o "du'o 'le o 'ye kpɛ -lue 'tin 'me -ni. 'Traamu 'tɔ o, o

-ni'e-e ti -Lagɔ'c kamu 'le o 'ke 'o lbhu nu. **XI** Abee -mnvnu -lreεε, a -ke Zezii Kliisi 'mno "sisri'e-e "yi, nyv-u 'me -ni'a 'le "nyinynidi 'mu 'le -v -ni'a ti un 'ke -Lagɔ'c lbhu nu, a -zre -ni nu a'ba "bhi "yi!

XII 'E dı a, a'ba "tayi a'ba "bhi "yiti "nyinynidi'a kpvn amu 'geyie 'mu -le 'le a -kaa *'bhlvku'a 'gwlvdı nu! **XIII** A'ba "tayi a'ba "bhi "yiti a'ba -de 'le "nyinynidi'a lbhu 'li ti -le! A "nyi a'ba tiniε'ε kle -Lagɔ -jeyi, 'le, nyv-u -so'c glu 'le 'məməv'a "klumu un 'ye'a ti-ni -lreεε ε, -ka un -ni'a a, a 'ke -kaa -ni! A "nyi a'ba "bhi -Lagɔ -jeyi 'le a 'ke "yisreεl'a nvnua'a 'kpv -de, 'le a 'ke i nu! **XIV** A -gblee. 'traamu 'tɔ o, -Lagɔ'c 'limu'a wɔnnmɔε-ε -ko'c amu "lru 'mu. A'ba "bhi'a 'mvtikukue'ε 'mvpεεε -see 'tɔ amu "lru 'mu -ko yi. 'E "nyinynidi'a wɔnkuε -see 'tɔ amu wɔnyi'bheε yi.

-A nu -zegε "kɔmə

XV ε -ni'a 'tɔ -kaa 'mu 'le, koo -a 'ke 'lε'ε? - Lagɔ'c 'limu'a wɔnnmɔε-ε -ko'c -amu "lru 'mu, 'le ε -se -a'ba "bhi'a 'mvtikukue'ε 'mvpεεε -see 'tɔ -amu "lru 'mu -ko yi 'bho le'a dı a, -a 'bheε'o -a 'ke "nyinynidi nu'a? -Gba, ε se -kaa 'mu-ni. **XVI** A 'ye li-ɔ, a'ba "bhi yibo'o-o na, -bho nyɔ cε 'c 'bhuo wlu "kpiti 'le nyɔ -lrcɔ kwa 'mu, nyɔ 'mno-ɔ ko no'o -ka 'o 'geyikpaan 'le 'geyikpaan-a "du'o 'bho 'o -kɔyi. -Bho ε "du "nyinynidi a 'ke 'bho "du a, "lemnu a 'nu-o "nyinynidi'a 'genynuuukpuu 'le a 'me'o 'bho - Lagɔ'c "yigbeyi, 'le, -bho ε "du -Lagɔ a 'ke 'bho "du a, "lemnu, 'nuo -ko'c amu 'le a "du'o

"yisrəεemu 'bho 'o "yigbeyi. **XVII** A -gblee, 'in-
l po-o -Lago 'sεε, -ekedımaa, -bənyi a "du-o
"nyinynidı'a 'genynuukpıun, 'le, 'traamu, -ziadı
nyu -tɔ'c amu a, a "du 'ε 'bho a'ba -pɔlv'a kle ti.
XVIII A zetie-ε'o 'le "nyinynidı'a kwa 'mu, a "du-o
"yisrəεl'a nənəba'a 'genynuukpıun. **XIX** A -gblee, -
ε -ke dı 'in-ı kpəkpə'a a'ba dı 'geyiε'ε dı li, 'inne
'mo-o, le 'in-ı za'a 'mu a, 'in 'ybha-o'o a 'ke ε
'muti'wɔn -ka -zəgəka. -Bho 'in -zi ı -kaa 'mu a,
'inne 'mo-o, -bənyi, "nyinynidı, -ı se'a "yrili-nmɔ
ɔ, 'inni kpən'o a'ba tiniε 'le 'geyiε 'mu, 'le -Lago
-see amu "kpi'wɔɔn. 'Traamu 'tɔ ɔ, a "luo a'ba
tiniε 'mu 'le a 'ke "yisrəεl nu 'le a 'ke -Lago 'tu
nu 'le ɔ 'ke amu "kpi'wɔɔn!

XX -Da a "du'a "nyinynidı'a 'genynuukpıun a,
a'ba dı se 'le "yisrəεl'a nənəba'a dı 'kpi -ni. **XXI** A-
a nu'a -kaa "cıcı 'le, leele a 'ye'a? 'Ya kplitu -se -
kaaa dınyilbhaadi? -Ekedımaa, ı 'bhle-e 'məməε
kli 'bho -Lago'c "yigbeyi. **XXII** 'Traamu 'tɔ ɔ, a
zetie-ε'o 'le "nyinynidı 'mu'a dı a, a "du'o -Lago'c
nyu 'le ɔ -kɔ'c amu. Le a 'ye'a 'bho a, 'inne 'mo-o,
tiniε-ε nu'a -Lago 'tu, a -ke ɔ 'ke 'le 'ε 'li ti-de. ε
'bhle-e 'kəgwletinie kli. **XXIII** A -gblee, "nyinynidı
nyɔ-ɔ nu'a, 'inni yɔ 'c 'məməε -bodı 'bho -Lago'c
"yigbeyi. 'Le nyu-υ -ke -a'ba -Kɔyi *Zezii *Kliisi
"sisri'a "yi a, 'je -Lago nu 'υ "lrulı bhubhu, 'inne
'mo-o "kəgwletinie.

VII

Kpəkpəε'ε "kpi'a "yi.

I 'Lotu'a "nynuu-a, 'in-ı 'po-o "yi, 'le, le 'in-ı
za'a 'mu a, a 'ke ε 'muti'wɔn. Le 'in 'ka 'mu-za

a, a yibo nε-o'o see, -ekedımaa, a yibo'o-o -a'ba gba "we. A yibo'o-o na, -bho nyɔ -nı ti, -a'ba gba -kɔ nɔ-o'o. **II** 'Kla-a ε -nı'e -yranynɔ -bodı -lreɛ. -Bho 'wa nyimie -see -bhla 'me ke, ʊn se "yi-flɔ. 'Le, -bho 'wa nyimie 'me ε, ʊn -flɔ'c-ɔ "yi. **III** 'Le, -bho 'wa nyimie -nı ti, 'le ʊn -ke nyukpasu -lrɔɔ 'ke "bha "du a, nyu-υ 'lυ -υ dıwənnyninynaakpu. 'Le, -bho 'wa nyimie 'me ε, "lemnı ʊn 'bheɛ'o ʊn 'ke nyukpasu -lrɔɔ kpa. 'Bho 'mnɔ nyɔ se 'bheɛ ɔ 'ke υ dıwənnyninynaakpu 'la, -ekedımaa, ʊn -flɔ'c-ɔ "yi. Gba-a -nı 'ka 'bho ʊn -ke 'wa nyimie'ε 'nyunımu, 'memee -ze 'ε 'bho-ε.

IV 'Lotu'a "nynuu-a! 'Kla-a a'ba "bhi'a "kpidı -nı'o -lreɛ. -Ka a -ke *Kliisi "sisri'a "yi, 'inne ʊn ε'o 'le a -ke *-Lago'c gba'a 'bhlebhlea 'ye "yrilisuso. 'Bho 'mnɔ ɔ, a "du-o nyɔ -lrɔɔ'c nyu. *Zezii Kliisi -Lago -za'a glu 'le 'memu'a "klumu, 'le ɔ 'ye'a ti-nı -lreɛ ε, 'inno "du'o 'tɔ a'ba -koyi. 'E dı a, -a 'bheɛ'o -a 'ke -Lago 'tu ʊn.

V A -gblee, -da -a'ba "bhi'a 'tunudı kpʊn'a -amu 'geyie 'mu -bənyı, 'bho-o "nyinyninaagi-ı -nı'a -amu 'mu po'o -amu -jolu gbo. 'Ya lətu -sɔ'c "yiglu, ı 'naa'a-a -Lago'c gba "yi, 'le, ı -a nu'a a, 'ya dı -a 'ye'e 'memee 'bho -Lago'c "yigbeyi. **VI** 'Traamu 'tɔ ɔ, -a -ke -Lago'c gba'a "lrumukəsası -c'c-ɔ "yri; -a 'wlı-o 'tɔ 'ε 'kleyeeɛ'ε -belu 'zɔ; 'le -a -nı'e 'meyi'a ka. 'Bho 'ε lemu, *-Lago'c Lisaazuzu po'o -amu -jolu gbo 'le -a nu'o -Lago'c lbhu -lreeka. ε se 'tɔ 'c gba -ye 'cnı-ε'ε -bənyı'a nε'ε ka -nı.

*Koo *-Lago'c gba-a nyna'a nyunyɔ'c?*

VII -Bho ε -nι 'tɔ -kaa 'mu 'le, -a 'bhεε'ο -a 'ke na: *-Lago'ɔ gba se "yrili-nmɔ, nu'a? -Gba, -a se 'bhεε -a 'ke -kaa 'le. -Bho -Lago'ɔ gba se 'kι yi a, -ka "nyinynidı -nι'a a, 'in -see 'kι -kaa yibo yi. -Ka "yrimiɛ "du'a "nyinynidı a, -bho -Lago'ɔ gba se 'kι -kaa 'le ε, 'in -see ı 'kι -kaa yibo yi -lreε. A -gblee, ε na: -A'a 'mu "yri 'bho -in -bonyunyɔ'ɔ lı "kpi -le! **VIII** Lε ε-ε za'a 'mu, 'le ε 'mu "nyinyninaagı-ı yi nι'o 'le ε-ε za'a lı'a -dadudu "yiglu 'le 'an tiniɛ 'mu 'le "yrimiɛ 'mne-ε 'kpa'a 'bho le. A -gblee, lı -Lago'ɔ gba-a tri'a -jie "kpiti a, -bho nyɔ -see ı -bhla 'muti'wɔn ke, 'bho-ο 'ɔ "nyinynidı'a 'kpa -nι'e "piemu. **IX** -Benyi 'kι a, lı -Lago'ɔ gba tri'a -jie "kpiti, -da 'in -see ı 'muti'wɔn ke -bhla a, 'le 'mna gbo 'in -flo'ɔ-ɔ "yi. 'Le, -da 'in 'wın ı 'muti a, 'an "nyinyninaagı 'ye "piemu 'kpa, 'le, -ka 'in cε'ε -Lago'ɔ gba 'mu 'le 'in "du'a "nyinynidı'a nuyi, 'le, -ka -Lago'ɔ -zidle -nι'a 'inmu 'kpi, 'in 'ye 'na 'muti'wɔn. **X** A -gblee, gba 'ke 'ka 'inmu 'le "kɔgwletiniɛ'ε -jolu "yi -kpa -nι a, 'le 'mna -bodi 'le 'memeɛ'ε ne "yi 'in -nι 'ko'o 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi. **XI** -Ekedımaa, ε-be -nɔɔ 'mne ti, 'an "nyinyninaagı "maa'a-a 'inmu dı "yrili 'le ı 'ye 'inmu gba 'mne'ε dı -kpvn 'le ı 'ye 'inmu 'memeɛ'ε -jolu "yi -kpa -nι.

XII ε -nι'a -kaa 'mu a, -Lago'ɔ gba se 'bı li'btle. ε 'saa'a-a li, ε 'sreɛ'ε-ε "yi, 'le ε -nmɔ'ɔ "yrili. **XIII** Lε -nmɔ'ɔ "yrili, ε 'bhεε'ο ε 'ke 'inmu 'memeɛ -bodi -ya 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi'a? -Gba, ε -se -kaa -ko. "Nyinynidı 'wɔn'o 'ε "yri'a 'bı 'ye 'wlu 'le ε 'ye lezegɛ 'mne 'mu -zi -nι, 'le ε 'ye 'inmu 'memeɛ -bodi -ya. Lε-ε 'ma-a "nyinynidı, 'inne 'ka-a: 'E wɔnkuε se "yigbena 'btle.

"Nyinynidi-i 'zi-e nyunyɔcwa wɔn

XIV A -gblee, -a yibo'o-o *-Lago'c gba 'wlu-o 'o 'bhuo 'mu, nyɔ se 'bhɛɛs ɔ 'ke 'ɛ dì "yidepo -ni; ε -ni'a -kaa 'mu a, nyunyɔ 'mna "du'o. Nyunyɔku 'in 'bhle'a li 'mo-o 'memele -lrɛɛs; 'le 'in -po-ɛ'ε 'le "nyinynidi'a kwa 'mu 'pɛlu, 'le 'in -ni 'ɛ 'geyie 'mu. XV -Ekedimaa, le 'in-i nu'a, 'an 'wɛn ε 'muti; le 'in 'bɔ'c ti, 'an nu ε, le 'in-i ple'a, 'inne 'in-i kpa'a wɔn. XVI -Bho 'in nu "nyinynidi, 'ya nu 'inmu 'tu; 'le, -ka -Lago'c gba -nmo'c "yrili a, 'in yibo'o-o 'na. XVII A 'ye li-ɔ, le-ɛ -ni'a 'le 'ɛ 'limu gblenyi, 'inne 'mo-o, -bho 'in -ni -bhla "nyinynikpli nʊnamu a, ε -se 'an "bhuo ε-ɛ 'wlu 'mu 'ni -ko. "Nyinynidi'a 'yvɛ -ni'a 'le 'an -pɔlu 'zɔ, 'inne'ε 'wɔn'c 'inmu -bodi. XVIII A -gblee, -ka lezɛge se'a 'le 'an tiniɛ 'mu -ni'a, 'in yibo ni-o'o. 'An nyunyɔyvɛ'ε dì 'in-i za'a 'mu; -ekedimaa, 'in-i popo-o 'gwluti 'in 'ke -zɛge nu, 'le ε -ni'e 'le 'an -pɔlu gbo. 'In 'ke ε nu 'le 'in se ε 'bhɛɛs. XIX A 'ye li-ɔ, -zɛge 'in 'ybha'a 'in 'ke nu, 'an nu ε, 'le "nyinynidi 'in -see'a 'ybha 'in 'ke nu a, 'inne 'an-a nu'o "kɔmu. XX Le le 'an-a ple'a, -bho 'in -ke ε-ɛ nu, ε -se 'an "bhuo ε-ɛ 'wlu 'mu 'ni -ko. "Nyinynidi -ni'a 'le 'an -pɔlu 'zɔ, 'inne nu'o -kaa.

XXI A -gblee, le-ɛ -ni'a 'le 'in 'mu lbhu -nʊnamu, 'in-i 'ye'a li a, 'inne 'mo-o, -bho koo 'in 'ybha 'in 'ke -zɛge nu, "nyinynidi'a 'wɔn 'inmu -bodi; ε 'nɛ-ɛ 'inmu "kpit. XXII -Bho koo ε -ni 'mu, 'le 'mna-a'a -pɔlu gbo a, -Lago'c gba-a nu'o 'inmu 'tu. XXIII ε -ni'a -kaa 'mu a, *'bhluku'a 'tunvdi -ke 'an -pɔlu'a 'tunvdi-i dede-e "yi 'le 'in 'mu, 'le 'ya 'an 'bhlebhlesu se le -lue 'mu-ni. 'Le "nyinynidi'a nɛ-ɛ kpvn'o 'inmu 'geyie 'mu, 'le 'in-i 'du 'ɛ 'bho

'le ε 'ye 'an -pəlu'a ne 'mu-zi. **XXIV** 'Lotu'a "nynuu-a, a -gbu 'an nyunyɔyuε ya, -ka 'in -ni'a 'le ngazeε 'mu! A -gblee, "nyinynidı 'bhle'a 'məməε kli 'bho -Lagɔ'c "yigbeyi, 'le 'ya 'mu, 'an 'bhluku-u kpa ni'e 'inmu 'le 'in-i 'ga'a 'le 'ya 'mu ti kplokplō. Yɔɔ 'ke 'tɔ 'inmu 'le 'ya 'mu zetie'a? **XXV** 'In-i 'bhεε-ε -Lagɔ'c 'nyi "yi 'le 'in-i po 'c 'sεε, -ka o -zi -ni'a -a'ba -Koyi *Zezii *Kliisi 'mu 'le c 'ye'a 'inmu zetie! Wlu 'in-i za'a 'mu, 'inne 'mo-o, 'le 'an -naagi 'mu 'in 'ybha'o 'in 'ke -Lagɔ'c gba 'yi-kpvn; 'bho 'mno 'tɔ c, 'le 'an 'bhluku'a 'muñfien 'mu 'in -de -ni'e "nyinynidı'a 'Irumukɔε 'li ti.

VIII

*Wɔnkuε *-Lagɔ'c Lisaazuzu-u "nyi'a nyu*

I 'Lotu'a "nynuu-a, 'traamu 'tɔ c, nyu-v -ke *Zezii *Kliisi "sisri'a "yi a, -Lagɔ'c -zidle se v 'tɔ "kpi -ni. II -Ekedimaa, nyu-v -ke Zezii Kliisi "sisri'a "yi a, *-Lagɔ'c Lisaazuzu-u "nyi -v tiniezegε, 'le o-c zetie 'nu 'məməε'ε kwa 'mu 'bho -Lagɔ'c "yigbeyi. Ebε 'mne, 'inne -tɔ'o -ka -a se'a 'tɔ "nyinynidı'a 'geyie 'mu -ni. III A -gblee, le *-Lagɔ'c gba se'a 'bhεε ε 'ke nu a, 'inne -Lagɔ nu'o. -ε -ke dı 'c gba se'a 'bhεε ε 'ke -amu "yisrεεmu po, 'inne 'mo-o, -a'ba *'bhluku 'fiñ'e-e 'mu 'le ε se 'bhεε ε 'ke ε "yi-kpvn. 'Inne 'bhle'e 'nyi'a dı a, 'c "yu "luo'o nyunyɔku 'mu 'le o 'ye o 'no 'kmu 'mu -ya, 'le o 'ke -a'ba 'sragamuzale "du. -Ka o 'me -ni'a 'bho -a'ba 'bi 'mu -a'ba "nyinynidı'a dı 'le o 'ye'a -amu zetie 'le i 'mu, 'kla-a 'ka-a. 'Ka-a -zidle -kpvn 'no 'bho -a'ba 'bi 'mu 'le -Lagɔ 'ye "nyinynidı tu wɔn 'mu lu. IV C

'nu-o -kaa, 'le "yisrəee 'o gba "si'a 'nynı a, 'le -a 'ke ε 'bhəε, -a 'ke ε nu -ka -zəgəka; -ekedımaa, -a'ba "bhi'a nyunyɔnaagı -see 'tə -amu -jolu gbo -po yi, 'le -Lago 'mno'c Lisaazuzu po'o 'tə -kaa -amu -jolu gbo.

V A 'ye li-ɔ, nyu-υ 'pəeε'ε 'wa "bhi'a -naagi 'mu 'le 'wa tiniε 'mu a, υn-υ 'zi-e 'wa "bhi'a 'tunvədi'a "se'ε dı. 'Le, nyu-υ 'pəeε'ε -Lago'c Lisaazuzu 'mu 'le 'wa tiniε 'mu, ɔ-ɔ po 'υ -jolu gbo, 'le υn-υ nu'o 'c 'gwlvədi. **VI** 'Le, lı 'bhlvku 'ybha'a, nyɔ-ɔ ple 'ı kli, ı-ı po 'c 'meyi 'bho -Lago'c "yigbeyi. 'Le, nyu-υ nu'a 'c Lisaazuzu'a 'gwlvədi, 'wa -pɔlv-υ bhlv'u 'le υn-υ nı'e ti -ka -zəgəka. **VII** A -gblee, nyu -yu ple'a 'wa nyunyɔnaagi kli, υn-υ 'nu-o 'wa "bhi 'c jekamu 'mu, -ekedımaa, 'wa -ya 'wa "bhi 'zɔ 'bho 'c gba'a damu, 'le υn se 'ε -lue komu 'bhəε. **VIII** Nyu -yu "du'a 'bho 'wa "bhi'a nyunyɔnaagı, υn se 'bhəε υn 'ke ɔ 'tu nu.

IX A-bu -yuυ a, a se a'ba "bhi'a nyunyɔnaagi 'mu 'pəεnamu -nı 'le a'ba tiniε 'mu. A -nı'e-e ti 'le -Lago'c Lisaazuzu 'mu. -Ekedımaa, 'c Lisaazuzu -nı'e-e amu 'mu. 'Le, nyɔ -ke 'mu ɔ-bo Kliisi'a Lisaazuzu 'mno se'a -nı a, 'c nyɔtu -se 'c nyɔ -ko. **X** 'Le, -bho Kliisi -mnɔc -nı amu 'mu a, a'ba 'bhlvku 'bhle-e "nyinynidi 'mu'a dı a, 'məməε -nı 'ne 'kpi. 'Le, -yɔ 'ma-a -Lago'c Lisaazuzu, ɔ -de'e amu 'mu ti "kɔgwletiniε'ε kamu, -ekedımaa, a "du'o 'tɔ-ɔ "yisrəemü 'bho -Lago'c "yigbeyi. **XI** A -gblee, -Lago -za'a Zezii glu 'le 'məmu'a "klumu, 'le ɔ 'ye'a ti-nı -lrəε ε, -bho 'c Lisaazuzu -nı amu 'mu, a'ba 'bhlvku 'bhle'a 'məməε 'kpi, ɔ-bo -za'a Zezii Kliisi glu 'le -ɔ "nyı 'c tiniε -lrəε, ɔ-ɔ 'ye -ε tiniε "nyı -mu -lrəε, -ekedımaa, 'c -zuzu -nı'e

amu 'mu-ε.

XII 'E dı, -bho ε -nı -kaa a, 'lotu'a "nyuu-a, -Lago'c Lisaazuzu 'ke 'tɔ amu -jolu gbo po. ε -se -a'ba nyunyɔnaagi -ko, -ɛkedimaa, 'ɛ wɔŋkuɛ -see 'tɔ amu "kpi -nı yi. **XIII** -Bho ε "du a'ba nyunyɔnaagi -i po amu -jolu gbo, -mnı a-a 'mo-o 'mɛmɛ 'bho -Lago'c "yigbeyi. 'Le, -bho ε "du 'c Lisaazuzu po amu -jolu gbo a, 'le ɔ-bɔ -zuzu 'mnɔ 'mu a 'ke a'ba 'bhlvku'a "nyinyninaagi kwa gbo -za -nı; 'le a 'ke ti-nı "kɔgwleka. **XIV** A 'ye li-ɔ, nyɔ"o nyɔ -Lago'c Lisaazuzu-u po'a -jolu gbo, ɔnnı 'mo-o -Lago'c nyɔ. **XV** -ɛkedimaa, 'c Lisaazuzu ɔ "nyı'a amu a, 'c kpvn nyɔ 'geyiɛ 'mu 'le 'c sie nyɔ -sianyı 'mu, 'le, ɔ-bɔ -zuzu 'mnɔ, 'nnı po'o amu -Lago'c nyɔ 'le a 'bhɛɛ'o a 'ke -Lago a'ba -tita 'la. **XVI** -Ka a "du'a -Lago'c nyɔ, 'c -zuzu'a "bhuo-o 'lɛ'ɛ -kaa -a'ba nɛ "yi 'le -a yibo nı'o. **XVII** 'Le, -bho a "du 'c nyɔ, "nitiwɔnnalı -ke wlu ɔ "du'a 'c nyɔ wɔn 'muti, -a 'ke -a'ba nı 'ye -lrɛɛ mo'o. -Bho -a -ke Kliisi 'ye 'kle a, "nitiwɔnnɛɛ -Lago de'a 'bho ti, ɔ -ke -a 'ke 'mu-ple 'le ɔ -ke -a 'ke 'jina -dalue 'kpi-po-ε -nı.

-Lago'c 'jinadi 'ye'a -yi mu 'wla.

XVIII A -gblee, lɛ 'mna-a popo'a 'gwlvuti, 'inne 'mo-o, -nɔ -ye -ke "yi -a -nı'a -laa, 'kle -a 'ye'a a, nyɔ se 'bhɛɛ, -Lago'c 'jina ɔ 'ka -amu "kpi po ɔ -c-fuo nı'a -amu wɔn, ɔ 'ke ε 'kleyeɛɛ 'mne likpukpa -nı. **XIX** 'Le, zɔ -ke ti -Lago 'ka 'c nyɔ 'jina "kpi po, 'le ɔ 'ka 'wa 'nyı 'piemɛ po a, ε -be -nɔ 'mne, 'inne 'kmu-u suo'o wɔn 'le ε 'ke -fife ti'wla. **XX** -ɛkedimaa, lı -Lago -ya'a ti -nı'e -e 'mɛmɛɛ'ɛ -kpeɛɛ'ɛ wɔn 'mu, 'le 'ɛ letu -see 'ya

"bhika 'mu 'wlu. -Lago'č "bhuo-o "tayi 'nɪ "yiti
 i 'ye 'məməɛɛ'ɛ kwa 'mu 'kpa! ε -nɪ'a -kaa 'mu a,
 -Lago na -bho 'wɪ -lreɛɛ ti 'le ɔ 'ke i 'məməɛɛ'ɛ kwa
 'mu zetie. l-bɪ 'wɪ 'mnɪ, i-i 'de -ɛ -pɔlu "yi. **XXI** Lε-
 ε -nɪ'a 'bho a, 'inne 'mo-o, zɔ -lue 'zɔ, 'kmu-v 'ye-e
 zetie-ɛ -mu 'le 'məməɛɛ'ɛ kwa 'mu. 'Bho-o lɪ'a kle
 'ke -lre 'mu -po-ɛ -nɪ. 'Le -Lago'č nyu'a "yiflɔɛ
 vñ 'ye'a a, lɪ 'mnɪ -ke vñ 'ke ε 'mu-ple, 'le -Lago
 'ke i v 'gbaa 'le ɔ 'ke v "niti-wvunna. **XXII** A 'ye
 li-ɔ, -a yibo'o-o -ziaka, 'traamu 'kmu'a kle -fie'e-
 e ti 'le 'klekwa 'mu. -Ka, -bho 'nynaakpu -kaaa
 gba, 'gwlu-v cɛ 'nu li vñ -fie'a ti, 'le vñ-v 'ye'a 'kle
 a, 'ka-a 'kmu-v 'ye'e 'kle -lreɛɛ. **XXIII** 'Bho εbε-ɛ'ɛ
 damu a, ε -se 'kmu'a "se -ko. -A-bu 'ye'a *-Lago'č
 Lisaazuzu -ka nyɔ-ɔ 'ye'a ka -kpaa'a "yizabhi, 'le
 -a'ba "bhi 'mu -a 'ye-e 'kle. 'Le le -a fuo'a wɔn,
 'inne 'mo-o, zɔ -ke ti, -Lago 'ka, -a-bu, 'ɔ nyu 'jina
 "kpi po 'le ɔ 'ka -a'ba 'nyu "piemu po 'le ɔ 'ke
 'bho "si ɔ 'ke -amu kulre "nyi. **XXIV** 'Bho 'ɛ lemu
 a, -a 'pvn-o'o -kpvn, ε-be 'pvnprvən -yɛɛ ε, -co-
 -ke ti 'ɛ tinietu 'ye'a -amu 'mu "yi mu 'le ε 'ka
 ti'piple, 'inne -a de'e -pɔlu "yi. A -gblee, -bho lɛ
 'kpa 'le -a'a kwa 'mu, ε -se -pɔlu'a "yidelɛ -ko. Lε-
 ε 'kpa'a 'le nyɔ-ɔ kwa 'mu, -bho ɔ -ke ε-ɛ li'ye, 'ɔ
 de ε -pɔlu "yi -lreeka. **XXV** A 'ye li-ɔ, le -in -see'a
 'ye ke, -bho -in -ke ε-ɛ -pɔlu "yi de a, -a 'ku-o
 "gwli, -a fuo 'ne wɔn 'le ε-ɛ nyu'ɔ.

XXVI A -gblee, -a-bu 'fɪn'a 'mu a, -Lago'č
 Lisaazuzu kpa'a -amu, -ekedımaa, -ka -a 'ka *-
 Lago'č wɔngbopowlu -nyna 'le -Lago 'ke ε kpvn,
 -a se -kaa yibo, 'le -Lago'č Lisaazuzu'a "bhuo-o
 bhade'e -Lago li -a'ba dɪ. Lisaazuzu'a wlu ɔ-ɔ
 po'a -ke -abu-a'a ne se gvgo. -Ka nyɔ 'ke ε -wlu,

-in se 'na yibo. **XXVII** 'Le, -Lago 'ye'a nyunu'a -pɔlu gbo ti a, le 'o Lisaazuzu 'ybha'a a, -bho o -zi i 'mu, 'inno 'win i 'muti. Nyu -yu 'ma-a -Lago'c nyu, 'wa dı 'o Lisaazuzu-u bhade 'nɔ li. -Ka -Lago 'ybha'a, 'le i -ni'e -kaa.

XXVIII 'Bho 'e le a, -a yibo'o-o na, nyu-v -kma'a -Lago'c dı, li 'wee yi 'u "kpi, o-c nu -i'o 'le i 'ke v -zegɛ "lrulinu. 'Le, 'o nyu-v -kma'a 'c dı 'mnv, o 'lu v'o 'le 'c 'gwludı 'mv 'le vn 'ke 'c nyu "du.

XXIX A 'ye li-o, nyu -yu -Lago -za'a 'bho see, 'le, -ka vn -ke 'c "yu 'ka le -lue "du, 'c "bhuo-o cu 'u 'ɛ wlu "kpiti see 'le 'c "yu 'ke v-bv nyu'a -dadudu 'mnv'a nyamna'a -kɔyi "du. **XXX** Nyu -Lago ce'ɛ wlu "kpiti see, o 'cu -v kpo, 'le, v-bv kpɔcemu 'mnv, o 'ye v "yisrɛemv po 'bho 'c "yigbeyi. V-bv 'c "yisrɛemv 'mnv, 'le o 'ye v 'bi "nyi 'le nyu o -kɔ'c "klumv, -bho 'wla o-c 'ye -v 'jina "kpi -po -mu -ka -zegɛka.

-Lago'c dikmeɛ -zi'i-e-e li 'wee 'mu

XXXI 'Lotu'a "nyuuu-a, koo -a 'ke wlu -yɛɛ'ɛ dı 'le'ɛ? -Bho -Lago -ni 'le -a'ba lemu, leele nyu 'ke -amu li-za'a? **XXXII** A -gblee, -Lago -see'a 'c "bhuo'a "yu "kpitutɔ, -o "nyi 'c nyu -jeyi 'le o 'ye'a 'mɛ -a'ba 'wee'a dı, 'c 'limv-v -see -amu "kpi wɔn-nmɔ -ni yi 'le o 'ke 'c "yu 'mnɔ'c dı li -lrıu 'bho po'a? **XXXIII** Nyu -yu -Lago -za'a 'bho a, nyɔ -lrɔ se 'bhɛɛ o 'ke v dı "yikpa, -ekedimaa, -Lago'c "bhuo-o zu 'v dı "kpi 'le vn-v "du'o "yisrɛemv 'bho 'c "yigbeyi. **XXXIV** Yɔɔ 'bhɛɛ'c o 'ke v dı "kpi po 'le o 'ke v dı -kpvn'a? *Zezii *Kliisi 'mɛ-o'o, 'le ε -see 'bho "tii. C -so'c-o glu, o 'ye ti-ni -lrɛɛ 'le o -ni'e 'bho -Lago'c "troli 'le o -ke o -kɔ'c li'a klɛ

'le ɔ-ɔ bhade'e -Lago li -a'ba dı -lrεε. 'C "bhuo-o nu'o -a se -zidle "kpi'bhle. [XXXV](#) C -kma'a-a -a'ba dı. 'Bho -a -ke 'ɔ 'nyñimü, yɔɔ 'ke 'bho pa 'le ɔ 'ke -amu ɔ lizıza'a? 'Kleyeeɛɛ 'maae, -ale li -lru'a -fanu ma'a? Nyv-u kla'a -amu nyani 'mu'a dı-ae? 'Mu -ke "puan'a 'lbhalbha'a dı-ae? Lε-ɛ zi'e -amu "yi -ale 'memeeɛɛ "yriyvɛ "yinidı-ae? -Ale -a'ba nyv'a gwłomutilbhadi? [XXXVI](#) -ɛ -ke dı 'in 'le'ɛ -kaa a, 'inne 'mo-o wlu 'mne -wɛ 'ɛ-ɛ "yiti 'le -Lago'ɔ 'bɔgvu 'li na:

-A'a dı -a -ni'ɛ 'memeeɛɛ -kvtagwlu zɔ"o zo 'li. -
Ka nyv kpvn'a 'bhlabhlı vñ 'ka "lru "yice,
'ka-a -a -ni'o 'bho nyunu'a "yigbeyi.

[XXXVII](#) ε -ni'a -kaa 'mu, 'le li 'wee 'mu, -a 'lu-o tu kpɛ -bue. Zezii -kma'a -a'ba dı, 'inññ kpa'a -amu 'le -a 'ye 'ɛ "kpi. [XXXVIII-XXXIX](#) A -gblee, 'in yibo'o-o -ziaka: 'Mɛmɛɛ o, tinie o, -Lago gbo'a -dalbhomu o, "nyinynidı'a -zuzu "we o, li-i -ni'a -laa -zian -ke -yi 'ye'a 'le nyaka -yi mu o, *wɔnkułi -ni'a yaku 'li 'le -yi -ni'a 'le glu o, li -lru -Lago -ya'a ti o, le -see -a -ke -Lago'ɔ 'nyñimü -pa yi, 'le ε 'ke -amu 'ɔ -a'ba dıkmeeɛ lizıza. 'C nyv'a dıkmeeɛ 'mne, 'le -a'ba -Kɔyi Zezii Kliisi 'mu, 'le-e ε 'kpa -ni'ɛ zo "yi.

IX

*-Lago ce'ɛ *Izrayeeɛlikɔmu wlu "kpiti*

I A 'ye li-ɔ, le 'in-i yi'a 'mužanamu a, -ziadı mo'o. -Bho 'in ce sìn a, *Kliisi'a "bhuo yibo ni-ı'o. 'Le, -ka 'in -see'a sìn ce ε, *-Lago'ɔ Lisaazuzu -ɔ po'a 'an -pɔlv -jolv gbo a, 'le 'in 'mu çunni 'an wlu 'mne "kpi. II Di 'mni, 'inññ wɔnkułi 'an wlu 'mne "kpi.

'ka-a: 'In -kma'a-a "yigbeyi 'le 'an -pəlv gbo -ziaka. -Bho 'in po 'an 'bhlv kpa *Izrayeεlt'a nyu 'gwlv "yi a, 'an -pəlv-u sinsin-e 'le 'an 'limv ti zo"o zo 'li. **III** 'Le 'an -pəlv'a 'limutififiee 'mu, 'in 'bhεε' o 'in 'ke na: -Bho -Lagɔ'c tutibhlasu kpvn 'ki 'inmu 'le 'in -ke Kliisi 'ke "yrilisusɔ ɔ, 'le 'an 'lotv'a "nynuu *Zuifu 'ke 'pvn 'bho 'ɔ "yigbeyi, -mnεε -nmɔ 'ko-o "yrili. **IV** -Lagɔ nu'a -kaa, 'innu ɔ -za'a 'bho nyu'a "klumu, 'le ɔ-ɔ 'lu 'v 'ɔ nyu, ɔ cu 'v wlu "kpiti 'le ɔ 'ye v 'ɔ "bhuo -ke 'ɔ 'nyni'a "yibhεεe "yi-tɔ. 'Innu -ke ɔ bhla'a *-ybheybhetite'a -dadudu, 'innu ɔ "nyt'e *'ɔ gba 'le ɔ 'ye v 'ɔ bvbɔdı 'cian 'le *'ɔ bvbɔbhlegbo. **V** A -gblee, -tanyinyu -ke -Lagɔ bhla'a -ybheybhetite, 'wa "nynuu'a "nynuu vñ "du'o, 'le 'wa "klumu Kliisi 'wlu -ni'o, 'le ɔ "si'e 'bho, ɔ "du'o -Lagɔ, 'innu -ni'e lı 'wee "kpi, 'ɔ 'nyni -ni'e-e "yibhεεka "kɔmu. 'Ka-a ε -ni'e 'mu!

VI -Ka 'in 'lɛ'ɛ -laa, 'in -see, -Lagɔ'c wlu ɔ cu 'v "kpiti, ɔ 'wla-a "nukɔ, nu. -Gba! 'In -see 'na 'lɛ. Le -Lagɔ ce'ɛ wlu "kpiti, ε -nu-ɛ'o. A -gblee, nyu 'wee 'ma-a Izrayeεlkɔmu, 'wa 'wee'a "du -kaa -Lagɔ'c nyuzıgi. **VII** 'Le nyu 'wee 'bhle'a *Ablaamu'a "nynuu'a "nynuuunyı "kpi, ε -se 'ka-a vñ "du 'ɔ "nynuu'a "nynuuuzıgi 'ni -ko. 'Inne 'bhle'e 'nyni'a dı -Lagɔ nu'o Ablaamu -bodu:

-A'a "yu *Izaaki 'mu, -a'a "nynuu'a "nynuu 'in ce'ɛ wlu "kpiti, 'le-e vñ-v 'ye 'wlu -ni mu.

VIII 'Inne 'mo-o, Ablaamu'a "nynuu'a "nynuu'a klɛ -se -Lagɔ'c nyu -ko. "Nitiwɔnnawlu -Lagɔ -ce -ni'a Ablaamu wɔn "kpiti, nyu-v 'wɔɔn 'ne ε, 'wa "se ɔ-ɔ 'la'a Ablaamu'a "nynuu'a "nynuuuzıgi.

IX A -gblee, -cnu -lrεε 'li, wlu -Lagō wa'a Ablaamu "yiti, 'inne 'ka-a: C na:

-Zn -ye 'ye'a -yi mu a, 'in-i 'ye-e le -yi -mu. -Bho 'in -ka yi a, 'bho-o -a'a 'nyno *Salaa-a 'ye "yunyukpasu 'wlu -ni mu.

X -Ye zi'a -laa a, ε -se 'bho 'wa "sε'ε "kpi 'ε letu "tii -ko. A -gblee, *Rebekaa -ke -a'ba ''na Izaakı, vñ -see'a -bhla 'wa nyukpasiyreeti 'son 'wlu ke a, 'ka-a ε -nu-ε'ε v -bodi -lrεε. **XI-XII** "Yreeti 'mnv -see'a -bhla 'wlu ke 'le vñ -see'a -bhla -zegε -ke "nyinynidi yibo ke a, 'bho-o -Lagō "sra -ni'e 'wa -lue -jιε 'le o 'ye Rebekaa 'tmvñ, o na: A'ba 'muciaanyu 'ke 'o ley'i a lbhvñvyi "du. -Lagō 'nu-o -kaa 'le o 'ke -tɔ -ka 'o -gbv'a nyunu'a kpli ya, nyɔ cɔb 'ybha'a, o -c cuñi 'o -c za'a 'bho. 'C nvnudı 'wlu-o 'o "bhuo 'mu. **XIII** 'Ka-a i -ni'e 'mu'a dı, wlu -nεε 'cnı-ε'ε 'le -Lagō'c "bɔgv 'li, ε na:

'In -za'a-a 'bho *Zakcooru 'le 'in 'ye *Ezayu tipo.

XIV -Bho ε -ni -kaa 'mu 'le, nyɔ 'ke na -Lagō se "yi'srεε, nu ma'a? -Gba! Nyɔ se 'bhεε o 'ke 'na 'lε, **XV** -ekedımaa, o 'tmvñ'o-o *Moyiizi na: Nyɔ 'in 'ybha'a a, 'o "kpi 'an 'limu 'ke wɔn-nmɔ -ni, 'le nyɔ 'in 'ybha'a -lrεε, 'o ngaze 'in-i 'ye'o.

XVI -Bho ε -ni -kaa a, 'le ε -se nyunu'o 'tunvdı-e 'o "bhuo'a 'mutikukue'ε 'mvρεεε'ε dı -Lagō-o wvnna no "niti 'nı -ko. 'C "bhuo-o 'bhle'e ngaze.

XVII A -gblee, zɔ -lue 'zɔ -Lagō 'tmvñ'o-o *Eziputı'a 'bhlvkpøyowlıklagba, i 'cnı-ε'ε-ε 'le 'o "bɔgv 'li, na: 'In "du'o -inmu 'bhlvkpøyowlı 'mu-ε, 'le, -bho -in 'naa 'an wlu 'yi, le 'in 'ka 'bho -in -ke -a'a nyv 'kpi -nu -ni, ε 'ke 'an wɔnkuε -tɔ, 'le nyv 'wee 'ke 'an 'nyñi yibo. **XVIII** Lε -a 'ka 'muti'wɔn 'le wlu 'mne'ε 'limu, 'inne 'mo-o, nyɔ -Lagō 'ybha'a,

'c "kpi ɔ-ɔ 'limu wən. 'Le nyɔ -Lago
'ybha'a, 'c -cədə ɔ-ɔ kmu'o "yi, 'le ε nı'e -kaa -
ziaka.

-Lago'ɔ 'ce 'ɔ ngaze

XIX 'Le nyɔ 'bhəɛs'o ɔ 'ke 'inmu tidede, na: -Bho
ε -nı -kaa 'mu 'le, leedi -Lago-ɔ kpa'a nyunyu dı
"yi'a? Nyɔ se 'c 'gwlədı wənyi'bhəɛs. **XX** -Wooo!
Nyunyu'c 'c ɔ-ɔ "du'o 'le -in -ke -Lago-ɔ dede'e
"yi'a? Me se 'bhəɛs ε 'ke 'ε mayi "yrili-gbu, na:
Leedi -in ma'a -kaa 'inmu'a? **XXI** Le mayi 'bɔ'c
ti, 'inne ɔ-ɔ 'c 'o'nu 'c me 'mu. ε-be me -lue 'mne, ɔ
'bhəɛs'o ɔ 'ke ε -diegbliu 'mu ma 'le ɔ 'ke ε -kpəkłe
'mu ma -lree.

XXII 'Ka-a -Lago'ɔ dı -nı'e 'mu -lree. ɔ "du-o
nyunyu'a tiyayi. -Bho ɔ 'wɔn ɔ 'ke 'c wənkue -
ke 'c 'ce nyu -lruu "yi-tɔ, ɔ 'bhəɛs'o ɔ 'ke ε nu. 'Le
nyu 'c 'cəkuta -nı'a "kpi, ɔ 'ku u ti-za, -u -nı'a 'ε
kpli ti, -bho ɔ 'wɔn ɔ 'ke "gwli-ku 'wa dı, ɔ 'bhəɛs'o
ɔ 'ke ε nu. Nyɔ-ɔ 'kɔ ɔ dı "yikpa, ɔ se -nı. **XXIII** 'Le,
-bho ɔ 'wɔn, -ka 'c 'nymi 'bhə'ε "yi tenyi, ɔ 'ke 'na
nyu -lruu -tɔ 'le ɔ 'ke 'wa ngaze 'ye a, ɔ 'bhəɛs'o
ɔ 'ke ε nu. U-bu nyu 'mnu, ɔ -zu 'v-v 'bho see 'le
ɔ 'ke u 'nymi "kpi po. **XXIV** -Ka -lue 'mnu, 'ka-a
ɔ 'la'a -amu -lree 'le -a 'ke 'c nyu "du. 'Le ε -se
*Zuifu'a "se'ε "klumu ɔ 'la nyu -ko. ɔ 'la-a nyu-
v -se'a-a 'Zuifu'a 'nynigbo'a nyu -lree. **XXV** 'E dı
-Lago -zi -nı'e ɔ 'wlu'a 'mutizayi Ozee 'mu. Wlu
ɔ 'cnı'a 'le 'c "bögü 'li, 'inne 'ka-a:

Nyu -yu -se'a-a 'an nyu, 'innu 'in 'ybha'o 'in 'ke u
'an nyu 'la. 'Inne 'mo-o, -yu -ke dı 'in se'a -
kma, nyu-u nu'a u -se 'an nyu -ko a, 'innu
'in 'ybha'o 'in 'ke u 'an nyu 'la. Nyu -ke

dı ʊn-ʊ nu'a ʊn se dıkmayi 'bhle, 'innu 'in 'ybha'o 'in 'ke 'an dıkmanyu 'la. [XXVI](#) -Da ʊn -ni'a 'le nyu-ʊ za'a 'wa dı 'mu 'le ʊn-ʊ nu'a: Un -se -Lagɔ'c nyu -ko, 'bho 'mnɔ, 'bho-o ʊn 'ke -ni 'le nyu 'ke ʊ Tinilagɔ'c nyu 'la.

[XXVII](#) 'Le, *Izrayeelekəməv'a damu, -Lagɔ'c wlu'a 'mutizayi *Ezayii 'le'ɛ -kaa, na:

-Bho koo Izrayeelekəməv -die "yi 'tənnibısı'a ka, 'wa 'plan'a "se 'ke 'pvn. [XXVIII](#) -Ekedımaa, le -a'ba -Köyi -zu 'u -bodi 'mu, o na: E -see 'mu-gwle yi, 'le 'ɛ "yri'a 'bi 'ke 'nɔc 'kmu 'mu 'wlu.

[XXIX](#) 'Le le Ezayii -za'a 'mu see ε 'ke -nu-ε, 'inne 'ka-a: O na:

-A'ba -Köyi 'bhle'a wənkue'ɛ kle kwa, -bho o -see 'kı 'bho -a'ba "nyuu'a "nynuutɔlv sie, "lemnui, -ka *Sodɔɔməv -ke *Gomɔɔgwle -ni'a 'le nyɔ se'a 'bho 'ya 'mu -sie, 'ka-a -abu 'ke 'kı -ni -lrɛε.

**Izrayeelekəməv -mnvv na 'ki *Zezii'a "dizigi -se 'wa le -ko*

[XXX](#) 'E dı a, koo -a 'ke 'traamu 'le'ɛ? -A 'ke nu, na: Nyu -yu -se'a-a *'Zuifu -u -see'a ti'bɔ'c "bhuo ʊn 'ke "yisrɛeməv "du, 'inna "du ε'o. Un 'de-e -Lagɔ "gwli'a dı, un "du'o "yisrɛeməv 'bho 'c "yigbeyi. [XXXI](#) E -ni'a -kaa 'mu a, 'bho *-Lagɔ'c gba'a "yikpvnnamu, *Izrayeelekəməv 'kpa-a 'wa "bhi'a 'mutikukue 'le ʊn 'ke "yisrɛeməv "du 'bho 'c "yigbeyi, 'le ʊn 'ye -kaa nu kplokpl 'le ʊn -see ε "du. [XXXII](#) Leelə 'bhle'e 'nyi 'le ʊn -see "yisrɛeməv "du'a? Un -see 'wɔn ʊn 'ke -Lagɔ 'tu nu 'wa 'c "gwlidɛɛ'ɛ kamu. 'Le ʊn 'ybha'o

'wa "bhi'a 'mutikukue'ε 'mvpesee 'mu, vn 'ke "yisreeməv "du. Un 'ybha-o'o 'le 'wa nvnukpli 'mu, vn 'ke ε "du. -Bho svkpv -ni -jeyi, -ka nyɔ-ɔ dide 'ne, 'le ε-ε "du 'ɔ -taniebhv 'mu, -ka -lue 'mno, 'ka-a 'wa nvnukpli 'mni-i ka'a 'wa -Lagɔ'ɔ "gwlideejolv. Svkpv 'in "si'a -laa 'nyñi a, ε 'bhle-e "yitigvgolə. 'Inne 'mo-o *Zezii *Kliisi. **XXXIII** ɔbɔ 'mno, 'ɔ dı *Ezayii -za'a 'mu see 'le -Lagɔ'ɔ "bɔgu 'li, ɔ 'ye'a -Lagɔ na:

A 'ye li-ɔ, 'le *Sion ('ma-a Zelizaləseeməv), 'le-e 'in-i po'o svkpuklagba glu 'le nyu 'ke ε dide vn 'ke ε "yriti'ga. Nyɔ -yɔ de 'ɔ "gwli, 'kpi -see ɔ "yiti-wa yi -lreε.

X

I 'An 'lotu'a "nynuu-a, le 'in 'ybha'a 'an -pɔlu 'zo, 'inne 'mo-o, 'an -Bozuifu'a dı 'in-i bhade'e - Lagɔ li 'le vn 'ke 'pvn 'bho 'ɔ "yigbeyi. **II** Le 'in "duu'a "yriti 'bho 'wa "kpi -ε -ke "dı 'in 'ka - za, 'inne 'mo-o 'bho -Lagɔ'ɔ gba'a "yikpvnnaməv, nyɔ-ɔ 'kv v 'mu-zı, ɔ se -ni, vn yaa'a-a 'muti 'ε damu. 'Le 'wa 'mutiyeeε 'mne se -Lagɔ'ɔ yiboezegə kli'bhlə. **III** -Ka ɔ po'a nyu "yisreeməv, vn se i yibo, 'le vn 'ye 'wa "bhi'a nvnvdı gbo -vuo vn 'ke "yisreeməv "du, 'le vn-v mu'o 'wa "bhi'a 'mutikukue'ε 'mvpesee "lru. -Ka -lue 'mno, 'ka-a vn -see 'ybha, -Lagɔ -yɔ po'a nyu "yisreeməv 'bho 'ɔ "yigbeyi, ɔ -bodi vn 'ke 'wa "bhi ya-ya, 'le vn -see *Kliisi "gwlide. **IV** 'Traamu 'tɔ ɔ, gba -Lagɔ "nyu'a *Moyiizi -benyi, Kliisi 'mo-o 'ε -jolv'a "yitifloyi. 'Le nyɔ"o nyɔ-ɔ de 'ɔ "gwli, ɔnni 'du'o "yisreeyi 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi.

**Zezii'a "gwlidemv'a 'pvnrvan*

V A -gblee, lı *-Lago'č gba "si'a 'nynı, -bho *Moyiizi 'cnı ı see a, 'le ɔ 'ke na: Nyɔ -yɔ -kpvn'a -Lago'č gba "yi -ziaka, ɔ -kpvn 'nı-ı "yi'a dı, ɔ-ɔ 'ye'e tinięzegę, 'le, "yisrεεε-ε 'wlu'a -Lago'č gba'a "yikpvən 'mu, 'inne ɔ-ɔ za'a 'mu. **VI** ɛ -nı'a -kaa 'mu, nyɔ -ke -Lago'č "gwlideeɛ'ɛ dı -Lago'č 'nɔćw'č 'kpi, wlu -ɛ 'cnı-ɛ'ɛ 'č dı, ɛ na: -A'a nu 'le -a'a -polu gbo -le, na: Yɔɔ 'ke 'le yaku 'li *Kliisi kli 'yaa 'le -ıı 'ke ɔ 'le -za'a? ɔ 'dre-o'o see. **VII** ɛ -se 'le 'memu'a "klumv ɔ -nı -ko -lrεɛ. -A'a nu na -le -lrεɛ: Yɔɔ 'ke 'le glu ti"si 'le ɔ 'ke 'le 'memu'a "klumv Kliisi -za'a? ɔ -sɔ'č-ɔ glu see. **VIII** Lε-ɛ se'a 'bhεɛ ε 'ke -ınmv 'pvnv, -a'a popo 'ɛ dı 'gwlv̊ti -le! Wlu -ıı 'ka 'mu-za a, wlu 'mne, 'inne 'mo-o, -Lago'č wlu se -ınmv gbo-te, ε -nı'e-e 'le -a'a wɔn 'mu, 'le ε -nı'e 'le -a'a -polu 'zɔ. Wlu Moyiizi "si'a -laa 'nynı a, -Lago'č "gwlidewlu -a za'a 'mu, 'inne mo'o. **IX** 'ɛ dı, -ka -Lago'č -za'a *Zezii glu 'le 'memu'a "klumv 'le ɔ 'ye'a ti-nı -lrεɛ ε, -bho -ıı 'wɔn ne 'le -a'a -polu 'zɔ, 'le, -ka Zezii "du'a -a'ba -Koyi, -bho ε 'wlu 'le -a'a wɔn 'mu, -ıı 'pvn-o'o 'bho -Lago'č "yigbeyi. **X** 'Le nyɔ'č -polu 'zɔ, -bho ɔ de Zezii "gwli, 'le -Lago'č po 'č "yisrεεyi 'bho 'č "yigbeyi. 'Le, -ka nyɔ'č "bhuo de'a -Lago'č "gwli, -bho ε 'wlu 'le 'č wɔn 'mu, 'le ɔ-ɔ 'pvnv 'nɔ 'bho 'č "yigbeyi. **XI** A -gblee, -Lago'č wlu-u 'cnı-ɛ'ɛ 'le 'č "bɔgv 'li, ε na: Nyɔ"o nyɔ-ɔ de'a 'ınmv "gwli a, 'kpi -see ɔ "yiti-wa yi.

XII -Ka -lue 'mno, 'ka-a ε 'cnı-ɛ'ɛ 'le -Lago'č "bɔgv 'li -lrεɛke, ε na: -Bho -ıı "du *'Zuifvysi o, -bho -ıı -se 'Zuifvysi -ko o, -Lago'č 'mo-o 'kmv'a klɛ'ɛ -koyi.

'C 'tə nyu 'mə, ɔ-ɔ-nu-nu-nu-o'o 'bho 'c "yigbeyi.
Nyə 'wee po 'c li, 'nnu 'c 'limu-ν nmo n̄'e "kpi
wɔn -ziaka. **XIII** 'Bho 'ɛ lemə wlu -lrəɛ-ɛ 'cn̄-ɛ'ɛ
'le -Lago'c "bəgə 'li, ε na:

Nyɔ'o nyɔ-ɔ pa'a 'nmo a'ba -Kɔyi li, -mco 'dun-
o'o 'bho 'an "yigbeyi.

XIV 'Le, -Lago un -see'a "gwlide, koo un 'ke ɔ
lipa'a? 'Le -yɔ -ke d̄i un -see'a 'bu'wɔn ke kpe -
lue 'le, koo un 'ke ɔ "gwlide'a? 'Le, -bho nyɔ -see
v 'ɔ wlu -bodi 'mə-za a, koo un 'ke ε 'bu'wɔn'c?
XV 'Le, -bho nyu -see 'le v gbo -lbho-ɛ ε, koo vbu
'bhəɛɛ'ε un 'ke v -Lago'c wlu kpa un 'ke v ε -
bodi 'mə-za'a? A -gblee, -Lago 'lbho-o 'c wlu'a
'məzamu -ziaka. Wlu -ɛ 'cn̄-ɛ'ɛ 'le -Lago'c "bəgə
'li-i tɔ ne'o. ε-be wlu 'mne na:

Nyu-ν za'a -Lago'c "dizigi 'mə a, un-ν 'nu-
o lbhvzegə, 'le 'wa yiyia-a 'lbhaa'a nyu
'bvbua 'yi.

XVI A -gblee, *Izrayɛɛlikəmu 'wee -see -kaa
"dizigi 'mni 'bho "du, 'ɛ d̄i -Lago'c wlu'a
'mutizayi *Ezayii -za'a wlu -nɛɛ 'mə 'bho 'wa
'kpi, ɔ na:

'An -Kɔyi, wlu -a -za'a 'mə a, nyuyc -gbı de 'ɛ
"gwli.

XVII A 'ye li-ɔ, -bho nyɔ po -Lago'c wlu -lokui, 'le
ε 'mə, 'le-e 'c -Lago'c "gwlideɛ-ɛ 'wlu'o. 'Le, -bho
nyɔ -za -Lago'c wlu 'mə, ε-be wlu 'mne "du Kliist'a
'd̄i'a 'muzee.

XVIII Le 'in-i dede'a 'an "bhuo ti a, 'inne 'ka-a:
'In na, wlu-u -ze'ɛ 'mə a, un -see ε 'muti'wɔn-ae
-ale un 'wen -ɛ 'muti'a? Un 'wen -ɛ 'muti -ka -
zegəka. 'Bho wlu 'mne'ɛ damu -ɛ 'cn̄-ɛ'ɛ, ε na:

Nyu-υ -za'a -Lago'c dı 'mυ a, 'wa wlu -wa'a-a 'bhlikpı 'wee "kpi ti ε 'ye mu, ε 'ye 'bhlikpa "yi'gıga.

XIX 'Le, le 'in-i dede'a 'an "bhuo ti -lręe ε, 'inne 'mo-o: Wlu-u -ze'ε -laa 'mυ a, *Izrayeelekomu 'wen -ε 'mot'a? Wlu 'mne'ε 'zo -zanamu, le -Lago wa'a Moyiizi "yiti see, 'inne 'ka-a:

Nyu-υ -se'a-a 'an nyu, 'le -υ se'a 'inmu yibo, le 'in-i 'ye 'v -bodi -nu mu a, 'inne 'ye a'ba "munynı "yiglu-za mu 'le a 'ke 'ce po.

XX A -gblee, Ezayii -mncc -lręe, o -ce'ε-ε "yrili 'le o 'ye -kaa 'le:

-Lago na: Nyu-υ -see'a 'inmu ti'bı, 'innu 'ye'e 'inmu. 'Le nyu-υ se'a 'an dı 'le 'wa -polı gbo 'bhle tukutuku, 'innu 'in -tɔ'c 'an "bhuo "yi.

XXI Le -Lago -tɔ'c Ezayii "yi -lręe Izrayeelekomu'a damu, 'inne 'ka-a:

'In-i to 'nu-υ svı "yi zo 'wee 'li, 'in 'ybha-o'o 'in 'ke v kpvn -gli. 'Le vn ku'o -loku 'mυ, vn-υ 'nye'ε 'an wlu 'mυ, vn na vn -see ε -lokui-po yi.

XI

*-Lago -see *Izrayeelekomu "yiti" "tayi" "fia" "wee*

I 'In-i dede-e amu ti, -bho ε -nı -kaa a, 'le -Lago "tayi'e 'c nyu "yiti'a? -Gba, ε -se -kaa -ko. 'In "bhuo "du-o *Izrayeelekoyi, *Ablaamu'a -gluuwɔnyi'a "yu 'in "du'o 'bho *Bəzamεε'ε "yreeyıbhli. II -Lago'c nyu o -za'a 'bho see, o -see v "yiti" "tayi. -Ale, wlu -ε 'cnı-ε'ε 'le 'c "bɔgvı 'li

'bho 'o wlu'a 'mutizayi *Elii'a damu, a se ε yibo? C "kla-a Izrayeelekəmu 'bho -Lago'c "yigbeyi, na:

III 'An -Köyi, un 'lbha-a -a'a wlu'a 'mutizamu, un
'ye 'me. -Gbagbi -ke -da nyu-v za nū'a -
inmō -Lago'c 'sraga a, un -nyni 'nū-i wōn.
'An "se-ε -sie'e 'bho 'le un-v 'bō'c ti un 'ke
'inmu 'lbha 'in 'ke 'me.

IV 'Le koo -Lago'c 'lō'c "yi'a? C na:

-Gba, ε -se -a'a "se -ko. Nyunu'a "dui -bue "dui
-məesən -gwli -bue, -v -see'a *Baalikəku
'kolri wōnyi glu po 'le -v -see 'ε bvbō c,
'innu 'in -za'a 'bho, 'in -ce'ε kpo, -v -de'e
'bho ti 'an dī.

V "Yri -ke "yi -a -nū'a -laa -lrəε, 'kla-a -Lago -ce'ε
Izrayeelekəmu'a 'plan kpo 'le 'c 'limu'a wōnnmōe
'mu. **VI** 'Le 'c 'limu'a wōnnmōe 'mu c -ce -nū 'nu
kpo c, ε -se 'wa nuñukpli'a dī -ko. -Bho ε "du 'kī
'wa nuñukpli'a dī 'c 'limu-v -nmō 'nu "kpi wōn,
'lemnū -Lago -see v 'kī -zegə "lruli-nu yi.

VII 'Le koo ε nūnū'e 'muti'a? "Yisrəεεs
Izrayeelekəmu 'bō'c ti 'le 'wa *-Lago'c gba'a
"yikpueñ 'mu, 'wa 'wee -see ε 'ye -lrəε, 'le
"bhalrəε, nyu -Lago -ce'ε kpo 'le 'wa "klumu,

'innu 'ye ε 'o -Lago'c 'limu'a wōnnmōe'ε dī. Nyu
v -sie'a 'bho -mnūv 'ku-o -loku 'mu, 'le 'wa 'wōn
le 'muti. **VIII** Wlu -ε 'cn̄i-ε's see 'wa damu, ε na:
-Zuzu -ε "kpleku'a nyu'a -pōlū, 'inne -Lago "nyi

v'o 'le 'wa "yri -see le "yrili-gwe 'le 'wa -
lokui -see le 'muti'wōn

'le ε 'ye -zian -ye. **IX** U-bv nyu -lue 'mnu'a damu
-lrəε, 'c lbhunuyi *Daviidı na:

'Wa -Lago'c bvbcsu 'naa'a-a 'c wlu "yi'a dī 'wa
go "du v 'bhakvplu -bodi 'le 'c -zidle 'ke v
kpvn. **X** 'Le c 'ke v sv "yigbeyi "jri un -kaa

le "yrili-gwe 'le vən 'ke 'wa "nyinynikpli'a
'geyiε 'mu -ni "kəmə.

XI 'Inne 'bhle'e 'nyni'a dı a, le 'in-i dede'a ti,
'inne 'ka-a: -Bho *'Zuifu ku -loku 'mu 'le vən
'ke -Lago "yrili'wlə, εbe-ε'ε dı vən -ke -Lago 'ke
lisusə "kəmə'a? -Gba, ε -se -klaa -ko. Εbe 'mne'ε
kamə, nyv-v -se'a-a 'Zuifu, vən-v 'ye'e 'pvnpvən
'bho -Lago'c "yigbeyi -zian. -Lago kati'e-e
'pvnpvənjolv 'mns 'bho v -bodi 'le ε 'ke 'Zuifu
"we'a "mvnyni "yiglu-za. **XII** A -gblee, 'Zuifu'a
-lokumvəkudi 'bhle-e 'nyni -zian. -Bho, 'wa -
lokumvəkue'ε kamə, 'kmv'a klε 'ye "nitiwvnneε,
'le, -bho, ε kamə -lrεε, -Lago nu -zegə nyv-v -se'a-a
'Zuifu -bodi, 'le, -bho 'Zuifu "bhti "yiti 'le vən
'ke o -bodi le yi, 'le 'o "nitiwvnna -see nyv "kpi
-ni yi, ε 'ke -zian'a ne -zi'a?

*Nyv-v -se'a-a *'Zuifu'a 'pvnpvən 'bho -Lago'c
"yigbeyi*

XIII A 'ye li-o, a-bv -se'a-a *'Zuifu, a-bv 'in 'ke 'tə
'tmvəv. -Lago lbho'o 'inmv 'le a'ba "klumv 'in 'ke
amv 'o "dızığı -bodi 'mu-za. 'Inne 'lbhaa'a 'inmv
'bvbva "yi. **XIV** 'Le 'in na 'kı, -bho 'in nu -kaa, 'le
'in 'ke 'an nyv-v 'ma-a 'Zuifu'a "mvnyni "yiglu-
za, 'le 'wa "klumv'a təlv 'ke 'pvnpvən 'ye -cueyi.
XV A -gblee. -da -Lago -za -ni'a 'Zuifu kwa gbo,
'bho-o a-bv -se'a-a 'Zuifu -ke o wvnna -ni'e "niti.
'Le zo -ke ti 'Zuifu-v 'ye'a 'le o gbo "bhti mu 'le
o 'ke v kpvn -gli a, 'bho 'mno o, -ka 'memv -so'c
glu, 'le -v -ni'a ti -lrεε ε, 'inne -ke ε 'ke "yitigugo.

XVI A 'ye li-o, -bho nyo -za 'le -lololı'a "yizabhi
'le o 'ke i -Lago "nyı a, 'ya -yı -sie'a 'bho, -Lago'c

lı ı "du'o -lrəε. 'Le, -bho tu'a 'sisianyı -tbhe -Lagç o, 'ε "klei "du'o 'o lı -lrəε. **XVII** -Lolotu vñ-v 'la'a oliviee, -bho nyɔ -lo nε 'le -kpaa 'mu 'le o 'ke 'ε "kleitɔlv ce ε, 'ka-a *Izrayεelikəmə -nı'o, 'le a-bv -se'a-a 'Zuifu kɔɔ'c 'kwlaoliviee. -Bho nyɔ "luo 'kwlazɔtu 'mne'ε "klei 'mu, 'le, -lolotu'a "klei -ce'ε "yi, -in 'ke ı 'bho 'ya 'bı 'mu 'nεε, 'lemnı -lolotu 'mne'ε 'sisianyı-ı "nyı 'ı "ni 'le ı-ı 'bhvə'o. **XVIII** 'Inne 'bhle'e 'nynı'a dı a, -mnccɔ kɔɔ'c 'kwlazɔtu'a "kleε nyɔ "du'a 'bho -lolotuzegε'ε "kleε'ε 'bı 'mu, -a'a 'bhεε -a'a "bhuo "yi, -lolotu'a "kleε -ke 'bı 'mu -in -nı'a, -a'a 'nyε 'mu -le! -Bho -in nu -kaa a, -ka "kleε -see'a 'ε 'sisianyı kwa'btle, -a'a 'mate nı -le! 'Sisianyı 'bhle'e "kleε kwa!

XIX -In 'bhεε'o -in 'ke na: -Bheje "kleε -nεε, ε -ce'o 'le 'mna 'ke 'ε 'bı 'mu -zi maa. **XX** -Ziadı mo'o. 'Zuifu -mnvñ kɔɔ'c-ɔ tu'a "klei nyɔ ce'ε "yi, -ekedımaa, *Zezii *Kliisı'a "gwlidεε se v 'mu -nı, 'le -mnccɔ 'ye 'ya 'bı 'mu yi, 'le -a'a 'o "gwlidεε'ε kamı. 'E dı, -a'a 'bhεε -a'a "bhuo "yi -le! -A'a kpli -nı'a fanı -nı -inmu ku 'mvti! **XXI** A 'ye li-ɔ, 'Zuifu kɔɔ'c -lolotuzegε'ε "klei, -bho -Lagç -see v ya-gbv, koo o 'ke -inmu ya-gbv'a? **XXII** 'E dı, -ka -Lagç'c 'limı -nmɔ'c wɔn, 'le, -ka ɔ-ɔ 'cna'a dı 'mu, -in 'ke 'ya dı 'gwlutipopo. Nyv -yu -tbhe 'nɔ "kpi, -v -za'a "lru -jeyi, 'le v -bodi o 'cna -nı 'nı 'mu 'le 'o 'limı 'ye -inmu "kpi wɔn-nmɔ -nı. 'E dı a, -mnccɔ -de 'le 'o 'limı'a wɔnnmɔε 'mne'ε 'mvti, -a'a -za "lru -jeyi -le! -Bho ε -se -mnεε ε, ɔ-ɔ 'kpatε'e 'bho -inmu-ε 'le -in -ke o 'ke "yicice -lrəε. **XXIII** 'Le, -bho 'Zuifu -see 'le 'wa -lokumukue 'mu "lru-mu -nınamı -nı a, 'le, -bho vñ "bhitı

'le -Lago gbo, ɔ 'ke ʊ 'wa 'bɪ 'mu le -ya a, -Lago 'bhəɛs'o ɔ 'ke ε nu kpε -bue. **XXIV** -Gblee, -inmɔ -se'a-a 'Zuifuyi, -in kɔcɔ'-ɔ 'kwla 'zɔ'ɔ olivieetu. - Bho -Lago "luo 'ε "yicekles 'mu, 'le, olivieetuzɛgɛ -ε -n'i'a 'le -kpaa 'mu, ɔ 'ke ε 'le 'ε "klɛs "yi"du du a, ε-ε 'ku-o wɔn. -Lago nu'a *wɔnkult'a -dadudu, 'in se 'bhəɛs ɔ 'ke olivieetuzɛgɛ 'ε "klei 'mu"luo 'le ɔ 'ke ɪ 'ya 'bɪ 'mu le -ya -lrɛɛ?

**"Zuifu'a 'puṇpvaṇ 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi*

XXV 'Lotu'a "nynuu-a, -ziadı "zize'a "yi 'le ε 'ye'a -zian "kpi bhla a, 'in 'ybha-o'o 'in 'ke ɪ "piemu po 'le a -kaa a'ba 'bhi "yi'bheɛ. - Ziannamu, -bho *Izrayɛɛlɪkɔmutołu ku -loku 'mu 'le 'wa -Lago'ɔ wlu'a 'muтиwɔɛɛn 'ke cokocoko-coko -n'i a, ε -se "se -ko. 'E letu 'ke -nu-ε, 'le, nyu-ʊ -se'a-a *'Zuifu, -Lago ce'ε wɔn "kpiti, - ʊ 'ka 'le 'ɔ nyu'a "klumu 'kpa, un 'ke "yiny尼. **XXVI** A -gblee, 'bho 'Zuifu'a 'puṇpvaṇ'a damu 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi, -ka ε-ε 'ye'a -zi mu a, 'inne 'mo'o, 'Izrayɛɛlɪkɔmu "we-e 'ye-e 'puṇ -mu. Wlu-u -wɛ 'ε "yiti -ε 'cn̩-ε'ε 'le -Lago'ɔ "bɔgʊ 'li see 'wa dı, ε na:

'Bho *Sion ('ma-a Zelizaleɛɛmu), 'bho-o nyu'a 'puṇnyi 'ke 'wlu 'le ɔ 'ke *Zakcoɔpu'a "nynuu'a "nynuu'a gbugbuzɛ zetie 'le 'wa "nyinynidı 'mu 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi. **XXVII** ε-be -n'-coo 'mne ti, 'in-i 'ye-e 'wa "nyinynidı 'a dı 'bhɔ -mu, *-ybheybhɛtite 'in -ke ʊ 'ye'a -bhla mu a, 'inne mo'o.

XXVIII 'Le "yri -ke "yi -a -n'i'a -laa, -bho 'Zuifu "du -Lago'ɔ jekamu a, un -see *Zezii 'wɔɔn'ɔ dı mo'o. 'Le, -bho un -n'i -kaa, a'ba -zɛgɛ mo'o -lrɛɛ.

'Le, -bho nyɔ 'cri ı 'muti a, ʊn "du-o -Lago'ɔ nyu. 'Innɔ -ce'ɛ 'wa "na "we kpɔ 'le ʊn 'ke 'ɔ nyu "du, 'inne nu'o ɔ -kma'a-a -bhla 'wa dı. **XXIX** A 'ye li-ɔ, -bho -Lago 'la nyu, ɔ-ɔ 'nu -v 'je "lruli, 'le 'ɔ 'limu'a wɔnnmɔc 'mu. 'O zizia wlu "yi "kɔmb. **XXX** A-bu -yuu, a -see -Lago 'bho "du -tanyı. ε -ni'a -kaa 'mu a, -Lago 'nu-o amu -zegɛ "lruli. 'Zuifu 'naa'a-a 'ɔ wlu "yi'a dı, 'le 'ɔ 'limu 'ye amu "kpi wɔn-nmɔ -ni -zian. **XXXI** U-bu 'naa'a 'ɔ wlu "yi -zian a, 'ɔ 'limu-v 'ye-e wɔn-nmɔ -mu 'bho v "kpi -lrɛɛ. -Ka ɔ 'ye'a a'b'a ngaze a, 'ka-a ɔ 'ke 'wa ngaze 'ye -lrɛɛ. **XXXII** A -gblee, 'ɔ wlu'a "yineɛɛ'ɛ kamu ɔ "tayi'e nyu 'wee "yiti 'le ʊn 'ke 'wa "nyinynidi 'mnı'a nvnua 'lru-mu. 'O nu -ɛ'o 'le ʊn 'ke ı "iyib'o 'bho 'ɔ "yigbeyi, 'le 'ɔ 'limu 'ke ʊn -ni 'wee -dalue "kpi cnu-nɔc -ni.

-Lago'ɔ 'mutenaagi

XXXIII Oo! 'Lotu'a "nynuu-a, -Lago'ɔ -naagi -te -kaa 'mu 'ya! 'Le 'ɔ leyiyyiboe 'bhɛ -kaa "yigbeyi ti 'ya! Nyɔ yɔɔ 'bhɛɛ'ɛ ɔ 'ke ı 'muti'cre 'le ɔ 'ke ı 'muti'wɔn 'ya! 'Le ɔc ɔc-ɔcnu ɔc-ɔcnu 'na'a, 'le, le -ke dı ɔ-ɔ 'nu a, nyɔ yɔɔ 'bhɛɛ'ɛ ɔ 'ke ı gboziza 'ya! **XXXIV** A -gblee, wlu -ɛ 'cni-ɛ'ɛ 'le -Lago'ɔ "bogu 'li, ε na:

Yɔɔ yibo'o -a'b'a -Koyi'a 'gwlvtipopodı'a? Yɔɔ 'bhɛɛ'ɔ ɔ 'ke ɔ "dı 'mu "du'a? **XXXV** Yɔɔ "nyı 'ɔ le -tanyı -ɔ -ke -bodi ɔ 'ke ε 'kwla-za -lrɛɛke'a?

XXXVI 'Le ɔ 'mu li 'wee 'wlu'o; 'Innɔ -ya'a li 'wee -ni'a 'kmu 'mu ti. 'Innɔ -kɔ'ɔ 'ya 'wee. 'O 'nyını nyɔ 'ke "yi'bheɛ -cnu 'wee 'li. *ε -ni -kaa 'mu!

XII

-Lago'č bvbcsuzegə

I 'Lotu'a "nynuu-a, 'bho 'ɛ lemu a, -Lago -tɔ'č-č-č
 -amu 'č 'limu'a wənnməč'ɛ dı a, lɛ 'in-č 'bč'č amu
 'mu ti a, 'inne 'mo-o, a -gwe ti, a "nyı a'ba "bhi -
 Lago -jeyi -ka 'sragale ya'a a 'le a 'ke 'bho 'č kamu
 ti-de a 'ke č 'tu nu! -ɛ 'ma-a -Lago'č bvbcsuzegə,
 'inne 'ka-a! II 'Traamu'a nyu-ı -nı'a 'nč 'kmu
 'mu a, a'ba 'kpa 'wa nuvudı kli -le! A "tayi -
 Lago "yiti č 'ke a'ba tinıę -ke a'ba 'gwlutipoposu
 "yizizia! -Bho ε -nı -kaa 'mu a, a 'bheε'ō a 'ke
 -Lago'č 'gwludı 'muti'wən. 'Inne 'mo-o, lɛ-ɛ -
 nmč'č "yrili, -ɛ nu'a -Lago 'tu 'le -ɛ se'a 'bı li'btle,
 a ke ε yibo.

III Lɛ-ɛ 'bhle'a 'nynı -Lago'č "bhuo'a 'sana 'mu
 č 'ye'a 'inmu 'č lbhv -tbha a, i-bı 'kpi -ke wənkue
 č "nyı'a 'inmu'a dı 'in-č za'a amu wlu -nɛɛ -bodi
 'mu. -Ka a se'a -nı a, a'ba "klumu'a nyč'č -tɔ -kaa
 č "bhuo -le! -Lago'č "gwlidetu č 'gblee'a amu
 "yiti -lue -lue, 'inne a 'ke "yi-kpuń, 'le, lɛ a "du'a
 'tun, a 'ke 'ɛ bhv -na 'le -ziadı 'mu. IV A -gblee,
 -ka nyunyč'č 'gblu -nı'a -lue 'tun 'le 'ɛ ku li'a lı
 -die'a "yi 'le i se'a lbhv -lue 'bhle a, 'ka-a -a -nı'o
 -lreɛɛ. V A 'ye li-č, -a-bu nyu-ı -ke *Kliisi "sisri'a
 "yi, -a -die'e-e "yi 'le -a ma'a kpan -lue. -Bho koo
 -a se lbhv 'mu-ple, -a kpukpvn'o-o ti -lue -lue. -A
 -ke nyunyč'č ku li'a lı gvač'č-č "yiti. VI -Lago'č
 lɛ'ɛ nyčnyinyisıu -ke 'mu č-č "nyı nı'a -amu *č
 Lisaazuzu'a 'kpi 'le -a 'ke 'č lbhv nu, 'inne nu ε'o
 'le -a se lbhv -lue 'bhle, nyč -lue 'bhle-e 'č lbhv
 'le -lue -lrcč 'bhle'e 'č ne'ɛ ka. 'ɛ dı a, -bho -
 Lago -tbha -a'ba nyč -lue 'č wlu'a 'mutizeɛ 'le č

'ke o 'o Lisaazuzu'a 'kpi "nyi o 'ke ε nu a, -ka o "si'a 'nyi 'tin, o -ze ε -kaa 'mvti 'le 'o -Lago'o "gwlideε 'mu, -bho koo ε "ko 'mu 'le ε 'ke 'mu-te. **VII** 'Le, -bho -Lago'o "nyi -lrco 'kpi 'le o 'ke *Zezii'a -glıgbawɔnyi'a nyu -kpa, o nu ε 'le o 'ke ε 'Iru-mu! -Bho o "nyi -lue -lrco 'o wlu'a -tɔtɔc'o 'kpi, o nu lbhu 'mne o 'ke ε nya kpa. **VIII** 'Le, -bho -Lago'o "nyi nyɔ -lrco 'kpi 'le o 'ke nyu 'kpi "yi po, o nu ε 'le o 'ke ε nya kpa -lrεε! 'Le, -bho -Lago'o "nyi nyɔ -lrco 'kpi 'le o 'ke kwa 'mu ti'yɔɔ, o nu ε 'le 'o -pɔlv'a kle ti! Nyɔ -yɔ -Lago-o "nyi'a 'kpi o 'ke nyu -jolu gbo po, o yaa 'mvti 'le o 'ke ε nu! 'Le, nyɔ -yɔ -Lago'o po'a nyu'a ngaze -pɔlv gbo, -bho o -ka nyu'a ngaze-e 'ye, o nu ε 'le -pɔlvplu ti!

IX 'Bho 'ε lemu a, -a'ba dıkıkmæs'ε 'bhle "yrabha 'zɔ -le! A 'nye "nyinynidu 'mu, a zi -zεgε'ε nuñua'a dı! **X** A kıkma -kıkma dı 'le a'ba -pɔlv'a kle ti! A "dudu 'bho, a'ba 'nyinye 'mu -le! **XI** -A'ba -Koyi -Lago'o Lisaazuzu po'o amu 'kpi "yi. 'Le 'o lbhu'a nuñamu a ku 'kpa "yi! A yaa 'mvti! A'ba 'bhle 'plu -le! **XII** -Zεgε -Lagɔ-o 'ye'a amu "lruli-nu mu 'le yaku 'li, a 'de -ε -pɔlv "yi'a dı, a li 'bvbua! -Bho a -ni 'kle 'yenamu, a -ku "gwli! A'ba sia *-Lago'o wɔngbopoe 'mu -le! **XIII** A -Bozezii'a nyu "puan-a 'lbha'a a, a -kpa nu! A 'bhεs 'lɪkpv'a -glikpvən wɔnyi!

XIV Nyu-v kla'a amu nyani 'mu, a zi 'wa -zεgε'ε dı! A po 'wa dı -Lago wɔn gbo o 'ke v "niti-wuñna, a'ba -bhla nu tu ti -le! **XV** Nyu-v -ni'a 'le 'bvbua 'mu a, a -ke vñ li 'bvbua! Nyu dı 'wlu'a 'mu a, -bho vñ -ka "vi, a -ke vñ "vi! **XVI** A'ba "bhi yıybhe 'mu. A'ba 'bhεs a'ba "bhi "yi -le! 'Bho nyu -lrvñ'a damu, a -ya a'ba "bhi 'zɔ, 'le, -bho koo

nyɔ -nɪ, a -ke ɔ -na! Nyv-v se'a 'nymi 'bhle, a zi 'wa dɪ -lrɛɛ! A'ba -zrɛ -nɪ a'ba "bhi ləyriyibomu "yi -le!

XVII A'ba nu nyɔ "nyinynidɪ "lruli -le! 'Le, -bho nyɔ nu amu "nyinynidɪ "lruli, a'ba -za 'ɛ kpa -le! Lɪ-i 'ma-a -zıgɪ 'bho nyv 'wee'a "yigbeyi a, 'ya nvnua a 'ke 'gwlvtipopo 'le a 'ke 'ɛ bhv -na. **XVIII** 'Le, -bho ε "du lɛ-ɛ ge'a a'ba "bhi "yi a, lɛ a 'bhɛɛ's kwa li, a nu ε 'le -pɔlu'a bhlubhlua 'ke 'bho a -ke nyv 'wee'a 'nymu -nɪ! **XIX** 'An dɪkmalotu'a "nynuu-a, a'ba -za a'ba "bhi'a kpa nyv "kpi -le! A "tayi -Lagɔ "yiti 'ɔ 'cəkʊta 'ke a'ba "kpi'a tu vɔ, -ɛkedımaa, ε 'cnɪ-ɛ'ɛ-ɛ 'le -Lagɔ'ɔ 'bɔgv 'li:

-A'ba -Kɔyi -Lagɔ na: 'Inmɔ 'ke kpa -za, 'nɔmɔ 'ye 'an nyv'a kpa nyv "kpi -za -nɪ mv.

XX -Bho koo ε -nɪ 'mʊ a, -ka -Lagɔ'ɔ wlu "si'a 'nymi, a nu -kaa:

Nyɔ -yɔ 'ma-a -a'a jɛkayi, -bho 'mʊ -kɔ ɔ-ɔ 'lbha a, "nyɪ ɔ lilia! -Bho "nitv -kɔ ɔ-ɔ 'lbha a, "nyɪ ɔ 'nanani ɔ 'ke 'na! -Bho -ɪn nu -kaa a, "lemnɪ dɪn-ɪ 'lbhɔ -ɔ'o 'le ɔ 'ke 'gwlvtipopo 'le 'ɔ -pɔlu gbo; 'le -ɪn -bodi 'ɔ nvnukpli-i zizia-a "yi.

XXI -In 'ye li-ɔ, -a'a "tayi -a'a "bhuo "yiti "nyinynidɪ 'jri -ɪnmʊ "kpi -le! -Mnaaa'a -zɛgɛ'ɛ nvnua, 'inne 'ke "nyinynidɪ tu wɔn 'mʊ lu.

XIII

Nyv-v po'a 'bhlvkpa'a nyv -jolv gbo, a "du v 'bho

I Nyu-v "du-ε'ε 'bho -v po'a nyu -jolv gbo 'bhlvkpayowli'a 'bı 'mv, 'bho v -bodi nyɔ'o nyɔ 'ke 'ɔ 'bhuo 'zɔ -ya mo'o, -ekedımaa, nyɔ -yɔ 'ka nyu ''kpi -ni, 'ε letu 'ka -nu-ε -ε -see'a -Lago 'mv 'wlv, ε se -ni. Nyu-v "du-ε'ε 'bho -v -ni'a 'bhlıkpı 'wee ''kpi, -v po 'ı -jolv gbo, -Lago "du 'v 'bho. **II** 'Ka-a ε -ni'e 'mv'a dı a, nyɔ -yɔ nu'a 'bho 'bhlvkp'a 'lrutidemu 'mnv'a nyɔ'c "yigbeyi ɔ - see 'ɔ 'bhuo 'zɔ -ya yi a, -mnaaa'a nyɔtu, v-bv nyu -Lago "du'a 'bho, 'innu -ke ɔ-ɔ dede'e ''yi. Nyu -yu -see'a v-bv nyu 'mnv'a wlu 'bho "du, v-n-v 'ya-a 'wa ''bhi 'kleyeeε ''kpi. **III** A -gblee, 'bhlvkp'a 'lrutidemu "du-ε'ε 'bho, nyu-v nu'a -zegε, ε -se 'innu 'wa -fanu 'ke 'lbha -ko. Nyu-v nu'a "nyinynidi, 'innu 'wa -fanu-v 'lbha'o. -Bho -mncc -see ti'bı 'bhlvkp'a 'lrutidemu'a dı 'ke -inmu -sianyı 'mv 'wla a, "lemnıı nu "yrilinmɔdi 'le vı 'ke -a'a "dı -za! **IV** -In 'ye li-ɔ, vı -ni'e-e -Lago'c lbhv "yi -a'a -zegε'ε dı. 'Le, -bho -in nu "nyinynidi, -a 'titre'ε li -sianyı'a dı, -ekedımaa, nyu 'mnv'a -zigle 'bhεε'o ε 'ke -inmu 'kleyeeε ''kpi -ya 'le ε 'ke -a'a 'menamu nyni. Un -ni'e-e -Lago'c lbhv "yi 'le vı -ni'e 'bho 'ɔ 'bı 'mv, 'le, nyɔ-ɔ nu'a "nyinynidi, vı 'ke ɔ 'ɔ 'ce ''kpi -ya. **V** 'Inne 'bhle'e 'nynı'a dı a, 'bho nyu 'mnv -bodi -in 'ke -a'a "bhuo 'zɔ -ya mo'o. Ε -se vı -ka -inmu -zigle -kpvn'a "se'ε dı -in 'ke v ple -ko. Ε -nmɔ'c-ɔ "yrili -in 'ke v 'bho "du 'le -a'a -polı -kaa 'mv'gba -lrεε.

VI -Ka -lue 'mne'ε kamı, a 'ke lapoo "pεle. Nyu-v -ni'a -kaa 'ya lbhvıtu "yi, -Lago'c lbhv vı-n-v nu'o -lrεε'ε dı, -ka -zegεka vı 'ke ε nu. **VII** 'Bho 'ε lemu a, le a 'ka nyu -bodi nu a, a nu ε, 'le a 'ke nyɔ'c

kpa 'bhle, a -ze ε! -Bho a 'bhle nyɔ'c' lapoomɔni
"kpi, a -ze ε -lree! 'Le, nyɔ -yɔ -in 'ka 'bho "du,
"du ɔ 'bho!

-Kma -in -bonyunyɔ'c' di

VIII A -gblee, nyɔ'c' kpa'a -n̩ amu "kpi -le, -
bho ε -se d̩ik̩ikm̩εε 'ka 'bho a'ba "klumu -n̩
"k̩omuk̩omu! A -gblee, nyɔ -yɔ 'bhle'a 'c' -
bonyunyɔ'c' tu 'mu -c -kma'a 'ɔ di, le *-Lago'c'
gba "si'a 'nyni, 'ε 'yue 'mn̩e, 'inne ɔ -kpvn'o "yi.
IX A 'ye li-ɔ, -ziadi mo'o, -Lago'c' gba-a 'le'ε -kaa
na:

-A'a 'ye -yranynɔbha -le! -A'a 'lbha "ku -le! -A'a
"yri -le! -A'a 'mu "yri 'bho -in -bonyunyɔ'c'
li "kpi -le!

'Innuu -ke -lruu -sie'a 'bho a, gba -ye 'ka 'ya
'wee wɔnka, 'inne 'mo-o:

-Ka -in -kma'a -a'a "bhuo'a di, -kma -kaa -in -
bonyunyɔ'c' di!

X I -n̩'a -kaa 'mu a, nyɔ -yɔ -kma'a ɔ -bonyunyɔ'c'
di, 'c nu ɔ "nyinynidi "lruli. Le -ye 'ma-a d̩ikm̩εε,
'inne 'mo-o -Lago'c' gba'a "yikpv̩en. Nyɔ -yɔ -
kma'a ɔ -bonyunyɔ'c' di, ɔ -kpvn'o-o -Lago'c' gba
'wee "yi. -Lago'c' gba'a klɛ'ε 'zɔ 'ka-a!

Zezii-i 'yi-e le. A san "yi a 'ke ɔ wɔn-fuo

XI 'Lotu'a "nynuu-a, a k̩ikma -k̩ikma di, -
ekedimaa, -ke ti -a -n̩'a -laa, a yibo'o-o
'ε -cc̩tu. "Nynuuncc̩u
"yigbeyi. A -gblee, 'puṇpuaṇ a 'ye'a a, ε 'ke
"piemu 'kpa "fia 'wee, 'ε -cc̩ -c'k̩cc̩ -t̩ amu
gbo, 'le, -a'ba "yizazɔ -ke ti -a de'a -Lago'c'
"gwli 't̩uṇ, ε "k̩cc̩'c' gbo, ε 'ye ε 'mu-z̩. XII A -gblee. -a'ba
-Koyi *Zezii'a leyincc̩ "k̩cc̩'c'c' gbo. -Da -a -see 'c'

-bhla yibo ke, -a -nı'a 'le "nyinynidı'a -kuyre 'mu -bənyı, li -a nu'a ε-be -nco 'mne ti, -a "tayi nı "yiti! -A yibo'a 'traamu 'o wlu 'tə o, -ka ε 'lε'ε, -a nu -kaa! -A -kpvn nı "yi 'le -a 'ke "nyinynidı tu gbo vɔ! **XIII** Zə Zezii -ya'a 'le -a'ba -pəlu 'zə -lue -lue, 'le -a 'ke "yriliñmodı nu, -a -de 'le ε 'mu ti -ka -zəgəka! -A'ba -de 'tə "nyinynidı'a nənəkppli 'li ti -le! Lilia'a zi -amu -le, nmənəeeε'ε zi -amu -le! -A'ba "wılı -le! -A'ba "tayi jəjəe -ke "mənynı "yiti, 'ya jri 'le -amu -le! **XIV** A -gblee, le -a 'ka nu a, 'inne 'mo-o -a'ba -Köyi Zezii'a nənəkpplizığı. A'ba "tayi a'ba "bhi "yiti a'ba nyunyɔnaagı -ke 'ya 'tənuđı'a po amu -jolu gbo -le!

XIV

*Nyu-v -ke -Lago'c "gwlideeε-ε 'fı̄n'a 'mu -ke
nyu-v -ke -Lago'c "gwlideeε-ε ku'a 'mu*

I 'Lotv'a "nyuu-a, nyɔ-ɔ -ke -Lago'c "gwlideeε-ε 'fı̄n'a 'mu, a'ba -ke 'c dede wɔnyi -le! A yibo 'o kpvnka! II A -gblee, 'ε dı'a kpε -lue 'ka-a: -Bheje a'ba "klumu'a nyɔ -lue-e nu: 'In 'de-e -Lago'c "gwli 'ın 'bhəεε'o 'ın 'ke lilił 'wee li, maa, 'le a'ba nyɔ -lrco-ɔ -ke -Lago'c "gwlideeε-ε 'fı̄n'a 'mu, ɔbɔ 'ke nu: 'In se ε 'bhəεε, liliłsuε 'ın-ı 'ye -li mu, maa, a -zɔ c "yrili. III Nyɔ -yo li'a lilił 'wee a, c -Bozezii'a nyɔ -yo 'te'ε lilił 'mu -ɔ li 'ı, -mnco 'nyε c 'mu -le! 'Le nyɔ -yo 'tı 'ı 'mu -ɔ li 'ı a, c -Bozezii'a nyɔ -yo li'a 'ya 'wee, -mnco 'du 'bho 'c da -le! -Ekedımaa, -Lago'c 'kpvn-ɔ ɔbɔ -gli -lrεε. IV -Gblee, -nco -yo -tu'a nyɔ -lrco 'lbhənəyi -zigle a, -mnaaa'a 'nyı -me'ε? -Bho ɔ kpvn "yi o, -bho ɔ 'ga ti o, 'c -köyi'a "sε-ε 'bhle'e 'c dı. A -gblee,

a -nı 'sɔn'ɔ -kɔyi 'mo-o -a'ba -Kɔyi *Zezii. 'E dı ɔ 'ke "yikpun, ɔ -see 'tɔ ti'ga yi, -ekedımaa, 'ɔ -Kɔyi 'mnɔ, 'inno 'bhɛɛ'ɔ -c 'ke ɔ "yikmukpi 'mu po.

V 'Le "bhalrɛeke a, a'ba "klumu'a nyɔ 'bhɛɛ'ɔ ɔ 'ke na: 'Wı -nɛs 'bhle-e 'nynı, 'le ε 'ye 'wı -lreɛ -zi, 'le -lrcɔ 'bhɛɛ'ɔ, ɔ 'ke nu na 'wı 'wee 'bhɛɛ'ɛ 'mu-ε. 'Wı -lue-e 'ka 'ε -bowı 'mu-zi, ε se -nı. Le a 'ka nu a, 'inne 'mo-o a 'ke i yibo -ka -zegɛka 'le a'ba "bhi'a -pɔlɔ gbo.

VI A 'ye li-ɔ, nyɔ -yo za'a 'le 'wı -lrıı 'le 'wı'a "klumu, -c nu'a i 'bhle-e 'nynı a, ɔ-ɔ 'nu-o -kaa 'le -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'nynı 'mu. 'Le, nyɔ -yo li'a lilił 'wee a, ɔ-ɔ nu ε'o 'le -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'nynı 'mu -lreɛ, -ekedımaa, -bho ɔ -ka 'ya liliłtu li, ɔ-ɔ 'po-o 'ya dı -Lagɔ 'sɛɛ. 'Le, nyɔ -yo 'tı 'i 'mu -c li'a, ɔ-ɔ nu ε'o 'le -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'nynı 'mu 'le ɔ-ɔ po'o 'ya dı -Lagɔ 'sɛɛ -lreɛ. **VII** A 'ye li-ɔ, -a'ba nyɔ -lue 'tın-ı 'ka ti-nı 'ɔ "bhuo'a dı, ɔ se -nı. 'Le, -a'ba nyɔ -lue 'tın-ı 'ka 'ɔ "bhuo'a dı 'me, ɔ se -nı -lreɛ. **VIII** 'Le, -bho -a -nı ti a, -a'ba -Kɔyi Zezii *Kliisi'a dı -a -nı'e ti, 'le, -bho -a 'me ε, -a'ba -Kɔyi Zezii Kliisi'a dı -a 'me'ɔ -lreɛ. 'Inne 'bhle'e 'nynı'a dı a, -bho -a -nı ti o, 'le -a 'ke 'me o, -a'ba -Kɔyi 'mnɔ'ɔ nyɔ -a "du'o "kɔmu. **IX** A -gblee, -kaabodi'a dı 'ɔ "bhuo 'me'ɔ ɔ 'ye glu -sɔ, ɔ 'ye ti-nı -lreɛ 'le ɔ 'ke 'memu -ke tinimu'a -Kɔyi "du. **X** 'Lotu'a "nynuu-a, ε -nı'a -kaa 'mu 'le, leedı a-a tu'o a -Bozezii'a nyɔ -zigle'a? 'Le leedı a-a 'nyε'ε a -Bozezii'a nyɔ 'mu'a? -Ka -a'ba 'wee 'ka 'bho -Lagɔ'ɔ wɔnyi ti-nyna 'le ɔ 'ke -amu -zigle -tu a, a se i yibo? **XI** A -gblee, -kaa ε 'cnı-ε'ε -kaa 'le -Lagɔ'ɔ "bɔgv 'li, na:

-A'ba -Köyi -Lago na: 'In -nı'e-e ti "kəgwleka, 'le
nyu 'wee 'ke 'inmu 'kolri wənyi glu po 'le
vn 'ke 'inmu -Lago 'la 'le vn 'ke 'an 'nyni
"yi'bhez.

XII 'Inne 'bhle'e 'nyni'a dı a, 'le -a'ba tinię 'mu -
a'ba 'gwlutipopoę'ę kłę -ke nunukpli'a kłę -a nu'a,
-a'ba 'wee 'ke 'ya kuna po -lue -lue 'bho ɔ-bc -
Lago'č "yigbeyi.

A'ba bhla a -bonyunyō ti -le!

XIII 'E dı a, 'lotu'a "nynuu-a, -a'ba tutu 'tɔ -zidle
-le! Le a'ba -pəlv 'ka ti-gwə a 'ka a -Bozezii'a nyɔ -
bodı nu a, 'inne 'mo-o le-ε -see 'č "nyinynidı 'mu
-po yi. XIV A -gblee, -ka 'in le'ε -laa amu "yi a,
'ka-a -a'ba -Köyi *Zezii 'wɔɔn 'nɛ "kpi -lręe. 'In
yibo'o-o 'na -ziaka, na le"o le-ε 'ka gbale "du 'le
'ɛ "bhuo 'mu, ε se -nı, 'le, ε -nı'a -kaa 'mu a, -
bho nyɔ -gbu le ya 'le č 'ke ε gbale 'la a, 'č -pəlv
'kpun -ε ti'a dı, gbale ε "du'o ɔ -bodı. XV -A'a lili
-a li'a, -bho -in "du 'ya dı 'le -in 'ke -in -Bozezii'a
nyɔ "yigbeyi -kma -nı a, -mnęe -see 'tɔ dıkmęe
'mu 'wlu. Liliłkipian'a dı -in 'ke "du, 'le, -a'a -
bonyunyō -ke dı *Zezii *Kliisi "du'a ɔ 'ye'a 'mɛ'ɛ
ε, -in 'ke č "maa'a? XVI Le-ε -nmɔ'č "yrili 'le a-
bee -mnvu -bodı a, a "du a'ba "bhi "yrili, 'le nyu
-keɛ ε 'mʌnyɛlɛ 'la. XVII -Ekedımaa, -Lago'č nyu'a
-kɔkɔč se lili -ke nmɔ'č dı kli'bhe. I -nı'a -kaa
'mu a, "yisręeɛ -pəlv'a bhlubhlua -ke 'bvbva *-
Lago'č Lisaazuzu-u po'a 'le nyu'a -pəlv 'zɔ, 'ya dı
ε-ε za'a 'mu. XVIII 'Le, nyɔ-č 'sreɛ'ɛ "yi, -č -ke -
pəlv-u bhlu'a 'le -č li'a 'bvbva, 'le -č "si'a 'bho, -č
nu'a Kliisi'a lbhv, nu'nı 'le nyu-u
'wɔɔn 'kpi.

XIX 'Ka-a ε -nı'e 'mʊ'a dı a, lı-ı bhlu'a nyu'a -pələv, 'le lı -ke 'mʊ -a 'ka 'kpa "yipopo a, 'ya nvnua -a 'ke ti'bə. **XX** -A'a "du lilidı -a'a -nyni -Lago'c lbhv wən -le! -Ziadı mo'o, lililı 'wee -nmə'c-č "yrili, nyu 'bhəεε'o vən 'ke ı li. Ε -nı'a -kaa 'mʊ a, lε, -bho nyɔ li a, -ε 'ka -in -Bozezii'a nyɔ "nyinynidı 'mʊ po a, 'ε lililetu se lilika -nı. **XXI** -Bho -in se 'sraganmi li, -bho -in se nmə 'na, -bho -in -za lıtəlı kwa gbo 'le -in -Bozezii'a nyɔ'c dı a, -mnəεε -nmə'c-č "yrili. **XXII** -In 'ye li-č, 'le dı -nı 'mʊ, -yε -in 'yee'a -ziadı 'mʊ, -de ne -pələv ti, -in -ke -a'a -Lago -nı 'son 'nynımu'a dı mo'o. Lε-ε nu'a -inmu 'tu a, -bho ε se -inmu nymə 'gwlv "sii 'le -in 'ke ε nu a, -in 'wa-a ti. **XXIII** A -gblee, 'le nyɔ'c -pələv 'ke 'bho lilile'ε "kpi 'kələ -nı a, 'le ɔ 'ke 'ε lililetu li a, 'gwlv-u 'zə -č 'gı, -ɛkedımaa, lε ɔ 'yee'a -ziadı 'mʊ a, -ka ε 'lε'ε ε, ɔ -see -kaa nu. A -gblee, 'le nyɔ 'ke le"o le nu, -bho 'c -pələv -see bhlubhlua 'ye a, "nyinynidı ɔ nu'o.

XV

-In -Bozezii'a nyɔ'c 'tvnvdı -in 'ke nu 'le ε 'ke -a'a ne 'mʊ-zı

I A 'ye li-č, -a-bu -ke -Lago'c "gwlideε-ε ku'a 'mʊ, nyu-v -ke -Lago'c "gwlideε-ε 'fıı'n'a 'mʊ a, -a -kpa nu! -Bho vən se 'bho -Lago'c -jeyi 'mvtikuku a, 'le v -bodı -a -ku "gwli. -A'ba nu -a'ba "bhi'a 'tvnvdı -le! **II** Lı-ı nu'a -a -Bozezii'a nyɔ 'tu, 'innı -a 'ke -bodınuv -zəgε'ε kamı 'le -a'ba -Lago'c "gwlideε 'mʊ -a 'ke 'kpa "yipopo. **III** -ɛkedımaa, *Zezii *Kliisi -mncc -lrεε, ɔ -see

'ɔ "bhuo'a 'tvnvdi nv, 'le, wlu -ε 'cn̩i-ε'ε 'le -Lagobögv 'li 'ɔ d̩i, -ka ε 'lε'ε ε, 'ka-a ɔ nv'o. Ε-be wlu 'mn̩e na:

'C̩iseε vñ 'c̩ise'ε -cn̩i -Lago ɔ, 'cn̩i ε 'ga'a "kpiti.

V A -gblee, wlu"o wlu -ε 'cn̩i-ε'ε 'le -Lago'ɔ "bögv 'li, ɔ 'cn̩i-ε'ɔ see, 'le ɔ 'ke -amu le -tɔ 'le -a 'ke -poluyidele 'bhle, -ekedimaa, wlu -i 'cn̩i-ε'ε 'le, 'nn̩i "nyi'e -amu "gwlikue 'le ɔ po'o -amu 'kpa "yi.

V -Lago "nyi'a nyu "gwlikue 'le ɔ-ɔ po'a nyu 'kpa "yi, ɔ nv ε amu -bodi, 'le a 'ke -naagi -lue 'bhle, 'le, -ka Zezii Kliisi 'ybha'a, 'le, kpli ɔ -n̩i'a ti a, a 'ke -kaa -n̩i. **VI** 'Le a 'ke wlu -lue -ke -naagi -lue 'mv-plε, 'le, -Lago 'ma-a -a'ba -Koyi Zezii Kliis't'a -t̩ta, a 'ke 'ɔ 'nyni "yi'bheε. **VII** 'E d̩i a, -ka Zezii Kliisi kpvn'a -amu -gli, a kpukpvn -kaa ti -gli 'le -Lago'ɔ 'nyni 'ke "yi'bhe-ε!

VIII A 'ye li-ɔ, -ka Zezii Kliisi "du'a *'Zuifu'a lbhvnuyi 'bho -Lago'ɔ "yigbeyi, 'nn̩e tɔ'ɔ -ka -Lago'ɔ zizia'a wlu "yi. L̩i ɔ "du'a -a'ba "na "we wɔn 'm̩ti -benyi, 'le ɔ 'ye v wlu "kpitice ε, 'bho ɔ-b̩o Kliisi "kpi 'ya 'yri'a 'b̩i 'wlu -n̩i'o. **IX** 'Le nyu-v -se'a-a 'Zuifu -mn̩v 'ke -Lago'ɔ 'nyni "yi'bheε -lrεε, -ekedimaa, ɔ 'ye-e 'wa ngaze. 'Ka-a ε 'cn̩i-ε'ɔ 'le -Lago'ɔ "bögv 'li see. -Ka ε 'cn̩i-ε'ε, 'ka-a 'ka-a:

'E d̩i 'in 'ke -a'a "d̩i -za 'le nyu-v -se'a-a 'Zuifu'a "klumv, 'le 'in 'ke -a'a 'nyni "yi'bheε 'le bhlewlu 'mv.

X 'Le wlu -lrεε-ε 'cn̩i-ε'ε 'le, -ka ε 'lε'ε, 'ka-a 'ka-a -lrεε:

A-bu -se'a-a 'Zuifu, a -ke 'Zuifu bhete gbo 'le a 'ke
 'bubua li!

XI 'Le 'ε 'fɔ -lreε gbo a, ε 'cn̩-ε'ε-ε 'le -lreε na:

A-bu 'bhlikpı 'wee'a nyu 'bheε -a'ba -Koyi -Lago'c
 'nyu "yi!

XII -Lago'c wlu'a 'mutizayi *Ezayii 'le'ε -kaa -lreε,
 o na:

Nyɔ -lue-e 'ke *Izayii'a "nyuu'a "nyuu'a
 "klumu 'wlu 'le o 'ke 'bhlikpı 'wee'a -koyi
 "du 'le vñ 'ke o -polu "yi -de.

XIII 'Lotu'a "nyuu-a, -Lago -to'c 'c "bhuo nyu
 'le vñ 'ke o -polu "yi -de a, o "yi amu 'bubua -ke
 -polu'a bhlubhlua 'mu 'le a'ba 'o "gwlidεε 'mu! -
 Bho ε -n̩ -kaa a, 'le *-Lago'c Lisaazuzu'a wɔnkuε
 'mu, -ka a de'a -Lago -polu "yi o 'ke -amu "nitι-
 wɔnna 'le ε 'ke -amu 'mu "yi, ε 'ke ti'pıple 'le
 yaku 'li, a 'ke 'na tikpuñ -ka -zegεka 'le a 'ke -kaa
 a'ba tiniε -to.

*'Pɔlv 'bheε'o, -ka o 'ybha'a, o 'ke -kaa c 'c 'bɔgv
 'cn̩'*

XIV 'Lotu'a "nyuu-a, -bho ε "du abu a, 'in
 yibo'o-o na a'ba 'limu -nm̩c'c-c wɔn. -Ka a yibo'a
 -Lago'c 'gwlvdu 'le a 'bheε'ε a 'ke "d̩i 'mu"du
 a, 'in yibo'o-o 'na -lreε. XV ε -n̩'a -kaa 'mu a,
 'in 'ybha'o'o 'in 'ke amu d̩i 'gwlvtipopo. 'E d̩i
 'in -see ple 'le 'in 'ye amu wlutɔlv -bodi 'mu-za.
 Wɔnkuε *-Lago'c Lisaazuzu "nyi'a 'inmu 'le 'in
 'ke 'c lbhu nu'a d̩i, 'in-i nu'o -kaa. XVI A -gblee,
 -Lago nu'a -kaa, o 'la'a 'inmu-ε 'le 'in 'ke nyu-
 -se'a-a *'Zuifu gbo *Zezii *Kliist'a wlu kpa. I-bi
 "dizig̩i 'mn̩, 'in-i 'zi -i u -bodi 'mu, 'le, *-Lago'c
 Lisaazuzu'a 'sana 'mu vñ 'ke -Lago gbo "bhit'i 'le
 o-bɔ Lisaazuzu 'mn̩ 'ke u 'mu 'kpn̩ 'le vñ 'ke o

'tu nu. 'Le vn 'ke -kaa -ni, 'in 'ke u -Lago "yi-to. -Bho 'in nu -kaa a, 'sragale se'a 'bi li'btle, -ε nu'a -Lago 'tu, -ka 'o 'sragazayi-i ze 'ε 'sraga 'mu, 'le o-o "nyi 'o 'ε 'sragatu, 'kla 'mnɔ 'ka-a 'in -ni'o.

XVII ε -ni'a -kaa 'mu a, 'in -ke Zezii Kliisi "sisri'a "yi'a dı 'in 'bhεε's'o 'in 'ke ε wɔntiwa 'bho -Lago'c "yigbeyi. **XVIII** -Ekedımaa, -bho Kliisi se lbhv nu 'le 'an tinie 'mu, 'in se 'bhεε 'in 'ke wlu 'mu"luo 'le 'in 'ke i 'mu-za. 'Innc zi ni'e 'an wlu -ke 'an nvnukpli 'mu 'le nyu-u -se'a-a 'Zuifu 'ye o 'bho "du, 'le ε -se 'ε "se -ko. **XIX** C nu'a -kaa, o -zi -ni'e-e *"yritikpnwɔnkulı 'mu -lreε 'le o-o "nyi'e 'inmu wɔnkue 'le 'in-i nu i'o 'le o-o "nyi'e 'inmu -Lago'c Lisaazuzu'a wɔnkue. 'E dı 'in 'kpa'a 'bho 'in 'ye 'o "dızıgi 'mu-za, -ε 'wlu'a 'le Zelizaleemü 'le 'in 'ye Iliibhlukpa "kpi nyni, 'le, 'an dı, 'bhltkpı 'wee -i -ke 'mu 'in -zi -ni'a a, 'ya nyu 'ye 'o "dızıgi 'bu'wɔn. **XX** Le-ε -ni'a 'le 'an -polu gbo 'in-i 'bo'c ti 'in 'ke nu a, 'inne 'mo-o, -da nyu -see'a -bhla 'o "dızıgi kpa ke tukutuku, 'bho-o 'in-i kpa'a 'o wlu 'le ε -kaa "yigc -ka nyɔ -po -ni'a ka 'o -bonyunyɔ'c -budu'a -gbɔtu "kpi 'o ne. -Bho ε -ni -kaa a, "lemnui, wlu 'mne, 'inne 'in-i za'a "seli. **XXI** 'Le, -ka wlu -ε 'cnı-ε'ε 'le -Lago'c wlu'a 'mutizayi *Ezayii'a "bɔgv 'li, 'ka-a 'in nu'o. ε-be wlu 'mne na:

Nyu -ke -bodi nyɔ -see'a 'o "dızıgi kpa tukutuku, vn-u 'ye -i 'ye -mu. 'Le, nyu-u -see'a 'o "di 'bu'wɔn ke tukutuku, vn 'ke i 'muti'wɔn.

*'Pɔlv 'ybha-o'o o 'ke 'le *'Wlɔmɔ mu*

XXII A -gblee, 'ka-a 'in -ni'e "dızıgi 'mnı -zanamu 'le -dalrɔɔ: 'ε dı 'in -see -bhla 'le a gbo yi ke. **XXIII** "Yri -ke "yi 'in -ni'a 'traamu 'tɔ o,

'an lbhv -gwε'ε-ε 'nco "yi. 'Le zvın'a -dadudu ti'a "bhuo 'an -pčlu 'wla-a 'le a gbo ti 'in 'ke amu "yidede. [XXIV](#) 'Traamu 'tɔ o, -bho 'in -ka Eşipanyıbhlvkpa "kpi-i mu a, 'le 'in 'ke 'bho a gbo -zi -ni, 'le 'wı gbi 'li -a 'ke 'tv zıza 'le 'bvbua 'mu. 'Le, -bho 'an zinco nyni a, 'le a 'ke 'inmu -bhubho li"du 'le 'in 'ke 'le mu. [XXV](#) Bhv 'in 'bhle'a -laa kwa 'tɔ o, 'in-i 'mu-o Zelizaleemü -tanyı, 'le, *Zezii'a nyv-v -ni'a 'le a, 'in 'ke v -kpa. [XXVI](#) A -gblee, Zezii'a nyv-v -ni'a *Glækıbhlvkpa "kpi, 'ε "gbi 'son Masedvanı -ke Akayi'a nyv "du-o mɔni. Un 'ybha-o'o, Zezii'a nyv -yu -ni'a Zelizaleemü, 'wa "klumu'a -yu "pvən 'lbha'a a, un 'ke i v -jeyi po. [XXVII](#) Un 'ybha-o'o vñ 'ke le 'mne nu -pčlu'a kle ti, -ekedımaa, *'Zuifu 'ma-a Zezii'a nyv 'bho Zelizaleemü, 'wa dı nyv-v -se'a-a 'Zuifu-v de'e Zezii "gwli -lreε. 'E dı 'Zuifu'a kpa -ni'e nyv-v -se'a-a 'Zuifu ''kpi. E-be dı 'mne'ε dı, -bho nyv-v -se'a-a 'Zuifu "luo 'wa hızıgi 'mu 'le vñ 'ke 'Zuifu 'je "lrulinu a, ε -nmɔ'c-ɔ "yrili. [XXVIII](#) 'Jemɔni 'mnı, -nco -ke ti 'ya dı-i 'ye'a "yi-gwε mu a, -bho 'in "nyı v i -jeyi a, "leminı 'in-i zi 'ni-e 'le a gbo 'le 'in 'ke Eşipanyıbhlvkpa "kpi mu. [XXIX](#) 'In yibo'o-o na, -bho 'in -ka 'le a gbo-o yi a, *Kliist'a "nitiwvnnaṣu -ni'e 'inmu "kpi -gblokoo 'le 'in 'ke nyni.

[XXX](#) 'Lotv'a "nynuu-a, -ka -a -ke -a'ba -Koyi Zezii Kliisi "sisri'a "yi 'le *-Lago'ɔ Lisaazuzu-u po'a dıkıkmeε 'le -a'ba -pčlu 'zɔ o, 'ε dı 'in-i po'o amu 'srı 'le 'in -ke a 'ke 'an "kpi'a tv vɔ 'le *-Lago'ɔ wɔngboponamv. [XXXI](#) A bhade -Lago li 'an dı, 'le, nyv-v -see'a 'wɔn vñ 'ke Zezii'a "gwlidemu "du -v -ni'a Zideebhlvkpa "kpi, 'in 'ke v wɔn 'mu cε, 'le,

'jelı 'in-i kpa'a 'le Zelizaləɛməv, 'le'a Zezii'a nyu 'ke i kpvn 'le 'bvbva 'mu! [XXXII](#) A bhade -Lago li, -bho i "du 'ɔ 'gwlədi, 'in 'ke 'le a gbo nyni 'le 'bvbva 'mu 'le 'in 'ke 'wɪ gbi nu 'le a'ba "klumə 'le 'kpi 'ke 'inmu "yi le yi! [XXXIII](#) -Lago "nyi'a nyu -polv'a bhlubhlua, o -sie a'ba 'wee gbo! *ɛ -ni -kaa 'mu!

XVI

'Pɔlv'a nyuyewlu

I A -gblee, -a'ba 'lotv'a "yu, Febe-e 'yi-e 'le a gbo. 'ɛ dı 'in-i "nyi 'v amv -jeyi. *Zezii'a -glıgba-a -ni'a 'le Sanklee, vnv-v 'mo-o 'ɛ kwagbɔlitidenynaakpv. II A -kpvn nu -kvı 'son 'le -a'ba -Kɔyi Zezii'a 'nyni 'mu! -Ka nyɔ-ɔ kpvn'a Zezii'a nyɔ o, a kpvn v -kaa 'le vnv -kaa lə 'mu-bɔ, -ekedımaa, vnv -kpa'a 'inmu-ɛ 'le vnv 'ye nyu'a -dadudu -kpa -lrɛɛke!

III *Plisili -ke *Akilaa, -v -ke 'in-i nu'a Zezii *Kliisi'a lbhv a, 'inmɔ 'ye 'v! [IV](#) U-bv nyu 'mnv, 'an dı vnv mu 'ko 'me mu. 'Wa -zegɛ'ɛ dı, ε -se 'an "sɛ-ɛ po v 'sɛɛ -ko. Zezii'a -glıgbı 'wee -ni'a 'le nyu-v -se'a-a *"Zuifu'a 'bhlikpi "kpi a, vnv-v 'po -v 'sɛɛ -lrɛɛ. [V](#) Zezii'a -glıgbawɔnyi'a nyu-v 'gbvv'a "lru 'le v-bee'a "bhlibhlegbo, 'in-i 'ye -v'o -lrɛɛ. 'Inmɔ 'ye'e 'an dıkmalotv'a "yu ɛpayineti! Nyu-v de'a Zezii "gwli 'le Aziibhlukpa "kpi, 'inmɔ 'mo-o 'wa -antanyinɔ. [VI](#) A -nynia 'an 'yewlu 'le *Malii gbo! U-bv Malii 'mnv, vnv 'sia-a a'ba dı tenyi. [VII](#) 'Inmɔ 'ye'e 'an "bhlimv Adronikusi -ke Zuniasi! 'In -ke vnv 'pa-a -jie. "Yri 'kpvn -v ti 'le nyu-v "du 'v 'bho 'le *Zezii'a -dalbhomv'a

"klumv. 'Bho 'mna-a'a damv 'innu de'e Zezii Kliisi "gwli -antanyi.

VIII 'An bha, Apliatusı -ke 'in "sisri'a 'bho -a'ba -Koyi Zezii'a -jeyi, -o -ke dı 'in -kma'a a, a -nynia 'le o gbo 'an 'yewlu! **IX** Yılıben -ke -a nu'a Kliisi'a lbhv, 'inmɔ 'ye'e o -ke 'an dıkmalotu'a "yu Sıtakısu! **X** 'Inmɔ 'ye'e Apeləsi! Əbɔ 'mnɔ, o 'de-e Kliisi "gwli. 'E dı vñ 'dın 'o ti kplokpolo, o -see wlu "yida 'mu -za. Nyu 'wee -ni'a 'le Alisitobulu'a "bhlegbo, 'inmɔ 'ye 'v! **XI** 'Inmɔ 'ye'e 'an "bhliyi Elodiyɔɔ! Nyu-v de'a -a'ba -Koyi Zezii "gwli -v -ni'a 'bho Nasist'a "bhlegbo a, 'inmɔ 'ye 'v! **XII** 'An 'lotu'a "nynuu Trifeni -ke Trifozi nu'a -a'ba -Koyi Zezii'a lbhv, 'inmɔ 'ye 'v! 'Inmɔ 'ye'e 'an dıkmalotu'a "yu Pesidı! Vn sıa-o'o tenyi -a'ba -Koyi Zezii'a dı. **XIII** 'Inmɔ 'ye'e Wlufiisi -ke 'o 'lotu. 'O kpli o -ni'a ti 'le -a'ba -Koyi Zezii'a -jeyi -nmɔ'c-o "yrili 'le "yri kpvn 'o ti. 'O 'lotu 'mnv, -ka 'an 'lotu -ni'a a, 'ka-a vñ -ni'e 'inmu -bodi -lrəə. **XIV** 'Inmɔ 'ye'e 'an 'lotu'a "nynuu, Asenkliti-e Flegɔɔ-e Əməsəi-e Patrobasi -ke Əması, 'inmɔ 'ye'e 'lotu'a "nynuu -lrvv -ke vñ -ni'a 'bho 'wee! **XV** 'Inmɔ 'ye'e 'an 'lotu'a "nynuu, Filologı -ke Zulii! 'Inmɔ 'ye'e Nelee -ke 'o 'lotu'a "yunynaakpv! 'Inmɔ 'ye'e Olipasi-e Zezii'a nyu -lrvv -ke vñ -ni'a 'bho!

XVI 'Lotu'a "nynuu-a, -ka a -die'a 'mu, 'inmɔ 'ye'e amu 'wee! -Bho a 'wɔn 'an 'yewlu 'bɔ, a gbıgble 'wee 'le a 'ke 'yıye 'le dıkikmee 'mu! Zezii Kliisi'a -glıgbawɔnyi'a nyu 'wee na, v-bu 'ye'e amu!

XVII 'Lotu'a "nynuu-a, le -ke "dı 'in-i "du'a amu 'mu, 'inne 'mo-o, nyu-v "dudu'a nyu "yi 'le vñ-v cice'ε "yi a, 'bho 'wa damu a "du a'ba "bhi "yrili! U-bu nyu 'mnv-v "maa-a nyu, 'le 'wa -tötöl -ke -yi a-bee -de'a 'liti se gvgö. A po -klaabonyu le!
XVIII -Ekedimaa, u-bu nyu 'mnv -se -a'ba -Koyi *Zezii *Kliisi'a lbhvñvñv -ko. 'Wa "bhi'a 'tvñvñdı vñ-v nu'o, 'le vñ 'bhle'e -miesre: wlu -i nu'a nyu 'tu a, vñ-v zı 'i 'mu. Nyu-v -ke Zezii'a "gwlidεε -fıñ'a 'mu a, 'ka-a vñ-v nu'o, 'le vñ-v "maa 'nu dı "yrili. **XIX** A-bee -mnvñv, nyu 'wee yibo'o amu -ka a-a "du'a 'bho Zezii. 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a dı a, 'le amu -bodi 'in-i li'e 'bvbua. 'In 'ybha-o'o a 'ke -naagi 'bhle 'le a 'ke -zegε yibo a 'ke ε nu, 'le "nyinyninaagi -kaa amu 'mu -ni. **XX** A 'ye li-č, -Lagö "nyı'a nyu -polv'a bhlubhlua a, -nu-č -sie'a 'bho, 'le, -ka a 'ka "nyinynidi'a tiyayi *Sataan wɔn-zi, nyu 'ke ε li'ye a, 'inno nu ε'o 'le ε se gbo-te. -A'ba -Koyi Zezii -wvnna amu "niti!

XXI Timotee -ke 'in -ple'ε -Lagö'č lbhv -lue 'mu 'le -a na'a a, č na č-bo 'ye'e amu! Lusiusı-e Zasčč -ke Sosipateε -v 'ma-a 'an "bhlimv, vñ na u-bu 'ye'e amu!

XXII 'Le -a'ba -Koyi Zezii'a 'nynı 'mu, 'inmč Tetiüsı 'ye'e amu! "Bögv 'Pčlv-v po'a -laa amu -jeyi a, 'inmč 'cni ε'o.

XXIII Gayusı, -č kpvn'a 'inmč 'Pčlv'a 'likpv a, č -ke Zezii'a -glıgbawčnyi'a nyu -lrvñ-v -ni'a -daa, vñ na u-bu 'ye'e amu! Elaasi, -č 'ma-a -gwlomčni'a tikpvnyi, č -ke -a'ba 'lotu'a "yu Katusı na u-bu 'ye'e amu!

[**XXIV** -A'ba -Koyi Zezii Kliisi -wvnna amu "niti 'wee! *ε -ni -kaa 'mu!]

-Lago'č 'nyṇi'a "yibheεε'ε "lruyijrawlu

XXV-XXVI -A 'bhεε -Lago'č 'nyṇi "yi! 'Innə
 'bhεε'o ɔ 'ke amu 'kpa 'yi po 'le a 'ke ɔ "gwlide
 -ka -zegεka. "Dizig̊i 'in-i za'a 'mu, 'ka-a i-i 'le'o.
 I-bi "dizig̊i 'mn̊i-i 'za-a *Zezii *Kliisi'a d̊i 'mu 'le
 nyv-v -se'a-a *'Zuifu -bodi. -Tanyi 'ki a, i "zize'o,
 'le, "bəgv̊i -Lago'č wlu'a 'mvtizamu 'cn̊i'a, 'ya
 'limu i 'kpa -ni'e "piemu 'traamu 't̊o. 'Innə
 'Kogwlelag̊o 'wɔɔn'o. 'Inn̊i nyv-v za'a nyv 'wee
 -bodi 'mu -zian 'le v̊n 'ke Zezii Kliisi "gwlide 'le
 v̊n 'ke ɔ 'bho "du.

XXVII -Lago'č "se-ε 'bhle'e -naagi. -A 'bhεε 'ɔ
 'nyṇi "yi 'le Zezii Kliisi 'mu! *ε -ni -kaa 'mu
 "kəmə!

-YBHEYBHETITELRE

**Nyabwa: -YBHEYBHETITELRE New Testament
Nouveau Testament de Nyabwa**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyaboa (Nyabwa)

Contributor: International Bible Society

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

7657d3f5-7539-5138-b61f-b1ee280646f9